

Köy Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Spor Tesislerine ve Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Abdulmutalip AYIK • Enes BELTEKİN

Köy Okullarında Öğrenim Gören
Öğrencilerin Ailelerinin Spor
Tesislerine ve Beden Eğitimi ve
Spor Dersine Yönelik Tutumlarının
İncelenmesi

Abdulmutalip AYIK

Enes BELTEKİN

Editörler: İhsan Kuyulu • Hayati Arslan

Published by

Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd.

Certificate Number: 45503

📍 15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şehitkamil/Gaziantep

☎ +90.850 260 09 97

📞 +90.532 289 82 15

🌐 www.ozguryayinlari.com

✉ info@ozguryayinlari.com

Köy Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Spor Tesislerine ve Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Investigation of the Attitudes of the Families of the Students Studying in Rural Schools towards Sports Facilities and Physical Education and Sports Lessons

Abdulmutalip Ayık • Enes Beltekin • Editörler: İhsan Kuyulu • Hayati Arslan

Language: Turkish

Publication Date: 2024

Cover design by Mehmet Çakır

Cover design and image licensed under CC BY-NC 4.0

Print and digital versions typeset by Çizgi Medya Co. Ltd.

ISBN (PDF): 978-975-447-895-2

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub447>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>
This license allows for copying any part of the work for personal use, not commercial use, providing author attribution is clearly stated.

Suggested citation:

Ayık, A., Beltekin, E., Kuyulu, İ. (ed), Arslan, H. (ed) (2024). *Köy Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Spor Tesislerine ve Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*.

Özgür Publications. DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub447>. License: CC-BY-NC 4.0

The full text of this book has been peer-reviewed to ensure high academic standards. For full review policies, see <https://www.ozguryayinlari.com/>

Bu kitap Yöktez 850331 numaralı Abdulmtalip Ayık'ın Köy Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Spor Tesislerine ve Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi başlıklı Doç. Dr. Enes BELTEKİN danışmanlığında yaptığı Yüksek Lisans tez çalışmasında üretilmiştir.

İçindekiler

Simge ve Kısaltmalar Dizini	vii
1. Giriş	1
2. Genel Bilgiler	3
Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor Kavramları	3
3. Gereç ve Yöntem	25
Araştırmanın Yöntemi	25
4. Bulgular	33
5. Tartışma	39
6. Sonuç ve Öneriler	43
7. Kaynaklar	45
8. Ekler	51

Simge ve Kısaltmalar Dizini

%	: Yüzde
N	: Katılımcı Sayısı
SS	: Standart Sapma
p	: Anlamlılık Değeri
sd	: Sıra Değeri
\bar{x}	: Aritmetik Ortalama
r	: Korclasyon Kat Sayısı
χ^2	: Ki-kare Değeri

1. Giriş

Bireylerin zihinsel, psikolojik ve fiziksel gelişimlerine katkıda bulunmak, iş hayatının ve günlük yaşamın koşullarına adapte etmek, ulusal şuur ve vatandaşlık hislerini sağlamlaştırmak için gerçekleştirilen kurallı ve düzenli etkinliklerin bütünü *beden eğitimi* olarak adlandırılabilir.

Beden eğitimi ve spor; gelişim çağındaki bireylerin ruhsal, sosyal, psikolojik ve fiziksel gelişimleri için yararlı olduğu bilincinden yola çıkarak bu dersin sıhhatle yürütülebilmesinde üç öğenin birbiriyle ahenk içerisinde olması önemli olmasından dolayı eğitimin vazgeçilemez bir parçası sayılabilir. Bunlar öğretmen, öğrenciye uygulanan programlardır. Beden Eğitimi dersini biçimlendirip yönlendiren en önemli olgular bu öğelerdir. Öğeler arasındaki ilişkinin uyumlu ve sağlıklı olması, Beden Eğitimi dersinin yaygın ve daha etkili hale dönüştürülebilmesi ve gelişim çağındaki çocukların bir bütün olarak gelişmesini önemli ölçüde etkilemektedir. Program ve öğretmen için en önemli boyutların başında ise ailelerin bakış açısı ve öğrenci tutumları gelmektedir. (Karangil 2006).

Tutumlar, öğrenme sırasında meydana gelen duygularla mücadele etme ve bu duyguları kontrol etme ile ilgilidir ve insan davranışlarını yönlendirmede önemli bir rolü vardır. Bir değer ve inanç sistemine bağlı oluşan tutumların olumlu veya olumsuz olması öğrenme sürecini etkilemekte ve bireylerin ilerleyen hayatlarını yönlendirmektedir (Bozdoğan ve Yalçın 2005).

Öğrenci ve ailesi, bütün derslere olduğu gibi beden eğitimi dersiyle ilgili olarak olumlu veya olumsuz tutuma sahip olabilir. Öğrenci ve ailenin beden eğitimi dersi ile ilgili tutumunun olumlu oluşu, dersteki faaliyetlerin etkin olarak işlenmesini sağlayıp beden eğitimi dersinin genel ve özel hedeflerine

erişmesini hızlandırabilir ya da öğrencilerin ilerleyen süreçteki çeşitli fizikî çalışmalara gönüllü olarak dâhil olmalarını sağlayabilir (Silverman ve Scrabis 2004). Aynı şekilde öğrenci ailelerinin herhangi bir derse karşı olumsuz bir tutum takınmaları öğrenciyi o derse karşı ders etkinliklerinin daha az verimli bir şekilde işlenmesine sebep olup dersin amaçlarına ulaşılmasını zorlaştırarak o dersin fiziksel veya akademik faaliyetlerine katılma oranını azaltabilir.

Bu araştırma köy okullarındaki öğrencilerin ailelerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını belirlemek ve değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmadan çıkarılacak olan sonuçlar, akademik anlamda beden eğitimi dersi için ailelerin tavır ve tutumlarının tespiti ile birlikte bu tutumların beden eğitimi dersine ne ölçüde etki ettiğini ve öğrencilerin beden eğitimi dersine olan yönelimlerinin veya dersten uzaklaşmalarının sebeplerini irdelememize vesile olacaktır.

2. Genel Bilgiler

Çalışmamızın bu bölümünde çalışmada kullanılacak kavramların açıklaması üzerinde durulacaktır. Zira kavramları ve kavram kapsamaları ile içeriklerini bilmeden yapılacak olan çalışmalar eksik kalacaktır ve aynı zamanda anlaşılması da güç olacaktır. Kavramların açıklanarak anlatılması konunun anlaşılması açısından hem araştırmacılara hem de okuyuculara kolaylık sağlayacaktır.

2.1. Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor Kavramları

TDK sözlüğünde eğitim kavramı; “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” diye tarif edilmiştir. Bu tanımdan hareketle, eğitimin esas amacının kişinin toplum anlayışı içerisinde yerini alması olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yine aynı kaynakta beden eğitimi kavramı; “Vücudu güçlendirmek ve sağlığı korumak amacıyla araçlı veya araçsız hareketler yapma, beden terbiyesi” olarak tanımlanmıştır. Eğitim kavramını kişinin toplum içindeki yerini belirleme maksatlı olarak tanımladıktan sonra beden eğitimi kavramını da kişinin spor hayatındaki yerini alması maksadıyla bedensel eğitimini gerçekleştirip geliştirmesi olarak nitelendirebiliriz.

Sporun karakter ve kişilik gelişiminde, sosyalleşebilen bir birey olma yolunda, öz inancın artmasında, hızlı düşünüp hızlı karar alabilme kabiliyetinin gelişmesinde; fiziksel, zihinsel ve bilişsel gelişim üzerinde oldukça önemli etkileri vardır. (İlhan ve Gencer 2009).

Spor etkinlikleri yapan kişilerde; spor karakteri gelişir, dayanışma kültürü takım oyunları sayesinde edinilir, yaşamı belirli kurallar çerçevesinde sürdürmeyi, saldırgan davranışlardan mümkün mertebe imtina etmeyi ve disiplinli olarak var olmak gibi etkileri vardır (Kuru ve Baştuğ 2008).

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri toplumun birlik – beraberlik duygularının gelişmesine katkıda bulunur. Çeşitli etkinliklerde ve sportif faaliyetlere katılma yoluyla sosyalleşme desteklenerek geliştirilebilir. Sosyal gelişme ve sosyal etkileşim becerisi fiziksel aktiviteleri olan bireylerde hatırı sayılır ölçüde yüksektir (İlhan ve Gencer 2009).

Kişinin enerjisini boşaltabileceği ve zevkli bir biçimde yapabileceği birtakım faaliyetler içinde olması için ona imkân sağlanmalıdır ve kişinin spor etkinliklerine yönlendirilmesi gerekir (Cirhinlioğlu 2001).

Çocuklar, sporu bir oyun aracı olarak görebilirler, bu yüzden yeni beceriler kazanmak, eğlenmek, zevk almak dayanışma, rekabet, güçlenmek, kazanmak ve bunun için mücadele etmek için sportif faaliyetlerde bulunurlar. Yetişkinlerse; fizikî ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak, sağlıklarını korumak, öğrendiklerini sosyal hayatlarında kullanmak ve yeni insanlarla tanışmak amacıyla spor yaparlar (Muratlı 2003).

Sporun önemi yalnızca sıhhatli bir birey olmakla birlikte bilişsel sağlık içinde kişilik gelişimiyle oldukça ilgilidir. Çocuklar spor sayesinde dayanışma, işbirliği, oyunu kurallarına göre oynama vb. sosyal davranışları edinerek olumlu bir kişilik gelişimi edinirler (Mengütay 2006).

Spor faaliyetleri, çekici ve fantastik eğitim araçlarıdır. Kişileri toplumla ahenkli bir biçimde yaşamaya hazırlar. Kişinin bedensel gelişimini etkilediği kadar bilişsel ve duyuşsal gelişimine de değerli katkıda bulunmaktadır. Genç kuşakların üretici olmalarında, toplumla yardımlaşmayı seven, dayanışmayı bilen, işbirlikçi, rakiplerine ve diğer kişilere karşı saygılı davranmada ve çevrenin kurallarına duyarlı davranmalarına katkıda bulunurlar. Spor, kişiyi toplum içinde kıymetli bir yere oturtur ve kötü alışkanlıklarını azaltarak iyi alışkanlıklarını artırmasında etki sahibi kılar. Bireylerin toplumundaki konumlarını ve maddi – manevi gelir seviyelerini önemli miktarda arttırır. Çocukların ve yetişkinlerin gelişmelerine önemli seviyede katkıda bulunur. Büyüme çağındaki çocukların duyuşsal, bilişsel ve fiziksel gelişimlerinin var olmasında önemli ölçüde yararı bulunmaktadır. Spor yapmaya erken yaşlarda başlayan kişilerde özgüven oldukça artmaktadır (Aracı 2001).

Mengütay (2006)'a göre, sportif faaliyetlerde bulunan kişilerde olması gereken özellikler şunlardır:

- Fiziksel faaliyetleri yapmak için olması gereken becerileri kazanma,

- Beden ve kapsadığı bölgenin bilincinde olma,
- Güç ve bağlantı gibi bileşikleri kullanarak hareket etmesini öğrenme,
- Yaptığı fiziksel faaliyetlerde uzmanlaşma,
- Günlük yaşamda kullanacağı fiziksel aktiviteleri öğrenmiş olma,
- Fiziksel faaliyetler yaparak sağlıklı olmanın önemini anlama,
- Kişinin dikkatini ve düşüncesini toplamada yardımcı olma,
- Üretken olma ve düş gücünü kullanmayı öğretme,
- Hoşgörü ve işbirliği kazanıp kurallara saygı gösterme ile yenilgi ve başarıyı tanıma,
- Temel motor becerileri kazanma,
- Sağlıklı bedene sahip olma,

2.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitim ile İlişkisi

Eğitimin genel gayesi toplumu hayata hazır duruma getirmektir. İnsanlara saygı duymanın, dürüst olmanın ne olduğunu öğretmek, ortak ilgi alanı geliştirmek, akılla düşünme yeteneğini daha ileri seviyeye getirecek deneyimler için olanak sağlamak genel eğitimin hedeflerindedir (Karaküçük 1989).

Okul derslerinin en mühim ve ayrılmaz bir parçası, beden eğitimi dersleridir. Spor faaliyetleri aracılığıyla birey beden gelişimi ve kabiliyetlerini geliştirir. Çocuğun bilgi seviyesini geliştiren teknikler ve kurallar beden eğitimi dersinin önceliklerindedir (Çiçek ve ark. 2002).

İnsanların toplumsallaşma ve toplumla bir bütün olmak, beden eğitiminin en önemli görevlerinden bir diğeridir. Birey açısından beden ve ruh sağlığının tertipli bir şekilde korunmasını sağlayan, kişiyi yaşamın zor koşullarına karşı daha mücadeleci duruma gelmesini sağlayan ve toplum içerisinde de toplumsal ilişkileri geliştiren bir faaliyet olarak beden eğitimi ve spor, etkili olarak gösterilebilir. Görüldüğü üzere beden eğitimi ve spor bir genel eğitim özelliğindedir (Baykoçak 2002).

Beden eğitimi dersleri günümüzde öğrenciler tarafından boş ve gereksiz bir dersmiş gibi düşünülmektedir. Bu düşüncenin değiştirilmesi için beden eğitimi öğretmenlerine büyük bir mesuliyet düşmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin vasıtasıyla bu düşünce değiştirilmeli, öteki dersler gibi bu dersinde önemli bir ders olduğu öğrencilere belletilmeli, ve bununla beraber dersin hedefi, ne kadar mühim olduğu öğrencilere benimsetilmeli ve farklı alanlardaki spor faaliyetleri öğrencilere gösterilmelidir.

Dünyamız değişim ve gelişim içinde olmakla beraber yaşamı giderek daha zor bir hale getirmektedir. Düşünce hayatının giderek zenginleşmesi, yaşamı giderek içinden çıkılması zor şekle getiriyor. Eğitim sistemimiz de bu koşulların etkisinde zor ve kompleks bir hale bürünüyor (Duman ve Aybek 2003).

Milletlerin gelişimi ve ilerlemesi genç nüfusun bedensel ve zihinsel gelişmişliği ile doğrudan ilintilidir. Bu ilerleme kişiye verilen kıymetle ilgili olmak suretiyle çocuklara verilen eğitime dayanır. Eğitim, çocukların kabiliyetlerini meydana çıkartmak ve onların kendi fiziksel ve zihinsel kuvvetlerini keşfetmelerini sağlayarak bunu en yüksek seviyeye çıkarmak amacıyla gerekli eğitimi vermek günümüz eğitiminin en temel hedefidir. Bu hedef çerçevesinde çocukların, zihinsel eğitimiyle birlikte fizikî eğitimi de gerekmektedir (Aracı 2004).

2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Tarihsel Gelişimi

Beden eğitimi ve spor kavramı asırlardan beri yaşamımızdaki önemini ve yerini koruyabilmiştir. İnsanın bedeninin bir amaç için terbiye edilmesi dünyanın kökeni kadar eskidir (Tayga 1990). İlkel zamanlardan beri insanların özellikle avcılık ve toplayıcılık yaptığı süreçteki dönemde barınma, beslenme gibi kişisel ihtiyaçlarını giderebilmesi için bu insanların bilhassa fizikî güçlerinin yerinde olması gerektiği bilinmektedir. Bu sebeptir ki insanlar vücut kuvvetinin yerinde olması için bedenlerini mümkün mertebe sağlıklı ve dinç tutabilme çabası içinde olmuşlardır. Dolayısıyla beden eğitimi ve spor kavramının insanlığın ilk dönemlerinden beri var olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Türklerde beden eğitimi kültürüne verilen önem, onları bozkırın tek hükümdarı haline getirmiştir. Türkler; koşu, ağırlık kaldırma, kılıç, güreş, avcılık, okçuluk, binicilik gibi daha çok harp düzenine hazırlayıcı spor faaliyetleriyle bunların devamını olarak da görülen cirit, çöğen, gök bürü gibi oyunları bir beden kültürü gibi kullanmışlardır. Yaşamlarının her ânına nüfuz eden gelenek, adet ve örflerine giren bu uğraşlarını akınlar ve göçler aracılığıyla beldelere de götürmüşlerdir (Türkmen 1987).

2.1.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amacı ve Önemi

Genel olarak beden eğitimi, hareketlenmeyi bellek ve fizikî hareketlerin programlı bir gelişim doğrultusunda hayata dâhil edilmesi olarak açıklanmıştır. Sistemli ve düzenli olarak yapılan fizikî faaliyetleri içinde barındıran beden eğitimi, adale etkinlikleri aracılığıyla zihinsel, toplumsal ve fiziksel açıdan olumlu davranışlar kazanma sürecidir (Alpman 1972 den aktaran: Öncü 2007; Mirzeoğlu 2014).

Beden eğitimi, genel eğitimin ayrı düşünülemez bir parçasıdır ve fizikî faaliyetlerle insanın sosyal, duyuşsal, zihinsel ve fiziksel gelişimine katkıda bulunmayı hedefleyen çalışmalardır (Dauer ve Pangrazi 1975; Bucher 1983). Diğer ifadeyle beden eğitimi; kişinin bedensel, ruhsal ve fikrî olarak gelişimine katkı sağlamak, günlük yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazır hâle getirmek, millî şuur ve yurttaşlık hislerini güçlendirmek maksadıyla yapılan metotlu ve düzenli çalışmaların bütününe denir (Kuru 2000). İnsanın ruh ve beden sağlığını güçlendirmek amacıyla insan organizmasının bütünlük kuralına dayalı bütün kişiliğin eğitimidir, şeklinde beden eğitimi açıklamak mümkündür (Alparlan 2008). Başka bir ifadeyle karakter oluşumu, moral verimliliği ve insan sağlığının artırılması; ulusal anlamda kuvvetli, ortak davranış ve duyguları yüksek bir insan mevcudiyetiyle doğrudan ilişkili, etkin bir eğitim faaliyeti beden eğitimi olarak tanımlanabilir (Aras 2013). Zira beden eğitimi dersleri bireylerin yaşamına etki etmektedir (Mosston ve Asworth 2004).

Hareketli olan hareketlendiği sürece hayatta kalabilen bir varlık olan insanın küçüklükten beri hareket becerisi ve spor alışkanlığı elde etmesi, hareketlenme, motor becerileri vasıtasıyla yaşantı kazanma, başka gençler ve çocuklarla oyun etkinlikleri geliştirme, mücadele yeteneği kazandırma ve onaylanma vb. ihtiyaçlarının karşılanmasında beden eğitiminin önemli bir yeri vardır (Tamer 1995). Bundan dolayı spor faaliyetleri insan hayatının önemli bir parçası ve insanı yetkin hale getiren bir durum olma niteliğini hissettirmekte ve sporsuz kalınmayacağı gerçeği kabul edilmektedir (Pehlivan 1995).

2.1.4. Beden Eğitimi ve Sporun Yararları ve Gelişime Tesiri

Spor faaliyetlerine ve beden eğitimi derslerine katılmanın bireylerin sağlığı üstünde olumlu tesirleri bulunmaktadır. Yapılan akademik çalışmalar, beden eğitimi ve sporun temel yararlarını şöyle ifade etmiştir: Beden eğitimi ve spor etkinlikleri kişinin fiziksel gelişmesini desteklemektedir. Bireyin adale sistemini ve yapısal anlamda gelişimine katkıda bulunan öğelerden en dikkat çekici olanı, fizikî etkenlerdir. Bütünsel eğitim, yalnızca spor, oyun ve beden eğitimi etkinlikleriyle olanaklıdır. Kişinin hareketlerinin meydana çıkmasında etkin bir rolü olan adaleler, pasif olanlar ise kemiklerdir. Adale gelişimi ve kuvvetlenmesi sadece bilimsel egzersizlerle olanaklıdır. Bu etki etkin kişiyle etkin olmayan arasındaki farklı ölçüm cihazları ile izlenmesiyle beraber çıplak gözle de gözlemlenebilir (Açak 2006). Spor sayesinde çocukları etrafı keşfetmekte, iletişim kabiliyetlerini güçlendirmektedirler. Kendilerine olan güvenleri artan çocuklar sosyal yapılar içerisindeki durumlarını kuvvetlendirmektedirler. Ruhsal anlamda değerlendirildiğinde, egzersiz ve

spor faaliyetleri çocukların otokontrol kabiliyeti geliştirme, iradesini idare edebilme, odaklanma ve başarıya aç olma vb. yetileri geliştirmektedir (Ceylan 2008). Bunlarla birlikte düzenli olarak spor etkinliklerine katılmak kişinin kendine saygısının gelişmesine, psikolojik olarak strese sebebiyet veren olumsuzlukların en az seviyeye düşürülmesine, hayata karşı daha mutlu bir biçimde davranmaya, kaygılı ruhsal durumun düzelmesine, çok hareketli ve asabi karakterden daha da sakin hale bürünmeye katkıda bulunmaktadır (Zorba 2006).

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılmak, genel sağlık seviyesinin daha da iyileştirilmesine de katkıda bulunmaktadır. Beden sağlığının korunması ve vücut formunun düzeltilmesinde mühim rolü olan davranışların başında spor ve egzersizler gelmektedir. Fizikî anlamda etkin bir hayat tarzının mevcut olması, sağlığa birçok yönden olumlu olarak etkide bulunmaktadır. Bireylerin sahip olduğu fizikî etkinlik seviyesinin artış göstermesinin beden hastalıklara karşı kuvvetli olmasında, zinde ve neşeli bir vücut yapısına kavuşmada, yaşlanma belirtilerinin ve ihtiyarlanmanın en az seviyeye düşürülmesinde, ihtiyarlığa bağlı olan organik gerilemenin olanaklı olduğu gibi yavaşlatılmasında, dolaşım ve solunum sistemlerinin maksimum performansla çalışmasında, ruhsal anlamda gerginliğin azaltılmasında, kimi hastalıkların bertaraf edilmesinde mühim bir yeri vardır (Arabacı ve Çankaya 2007).

Bir önceki alt başlıkta belirttiğimiz üzere beden eğitimi ve sporun hedefi doğrultusunda önemini düşünecek olursak kişilerin fizikî, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal gelişime olan yararlarından ve etkilerinden bu başlık altında bahsedebiliriz.

2.1.4.1. Fizikî Gelişime Tesiri

Spor faaliyetleri ve beden eğitimi derslerinin biyolojik anlamda da çok fazla faydası vardır. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

a. Yaşamımızın bütün ağırlığını taşıyan ve hareket yeteneğimizin öğeleri olan adalelerin gelişim ve fonksiyonunu daha rahat ve kolay yapmasını sağlar. Adalelerin bütün işlevsel gelişimini arttırır.

b. Sportif faaliyetlerde bulunan bireyler, nabızın düzenlenmesinde, oksijen borçlanmasında daha avantajlıdır.

c. Egzersiz yapan kişilerin solunum problemlerinde ve sistemlerinde olumlu değişiklikler bulunmaktadır.

d. Dayanıklılığın artmasında genetik rolü bir kenara bırakırsak fizikî mânâda dayanıklılığın artmasını etkileyen en dikkat çekici öge fizikî antrenmanlardır.

e. Sporun çabukluk ve hızın geliştirilmesinde etkisi oldukça fazladır. Spor, enerji harcamasını ve iş potansiyelini düşürürken, hız ve çabukluğu artırır.

f. Spor; esnekliği, yapısal ve bedensel hareket kabiliyetini artırır. Günlük ihtiyaçlarımızı karşılamakla birlikte zorluklar karşısında dayanıklılığımızı artırır. Yapısal ve fizikî zorlukları minimuma indirir.

g. Sinir ve nöro-musküler sistemin hızlı bir biçimde uyarılmasına ve düzenlenmesine katkıda bulunur. Reflekslerin gelişimini artırır.

h. Kişinin cinsel hayatına, hormonal yapı ve üremesine pozitif katkıda bulunur (Açak 2006).

2.1.4.2. Zihinsel Gelişime Tesiri

Yapılan araştırmalar, spor faaliyetlerine katılım gösteren çocukların akademik yaşamlarının düzenli olduğunu, disiplin duygularının ve sorumluluklarının geliştiğini, sınıf etkinliklerinde istekli olduklarını, hırçın davranışlardan uzak durduklarını, fizikî hareket oranlarının ise artış gösterdiğini ve bu gelişimlere bağlı olarak da zihinsel faaliyetlerinin, düşünce biçimlerinin gelişim gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca sportif faaliyetlerde bulunan çocukların toplumsal anlamda gelişim gösterdikleri, ruh hallerinin daha sosyal bir yapıya büründüğünü, arkadaşlık bağlarının kuvvetlendiğini ve daha mutlu ve neşeli bir karaktere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar da beden eğitimi dersinde ve sportif faaliyetlerde etkin olarak bulunan çocukların diğer öğrencilere nazaran zihinsel olarak daha etkin bir durumda oldukları aileleri tarafından belirtilmiştir.

2.1.4.3. Ruhsal Gelişime Tesiri

Sportif etkinliklere katılmanın yararlarından bir diğeri de kişinin ruhsal yapısını geliştirmesidir. Akademik anlamda sporun yararları alanında yapılan çalışmaların sonuçları, spora katılmanın ruhsal anlamda birçok yararının var olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır (Dunn ve ark. 2005; Tekin ve ark. 2009; De Moor ve ark. 2006; Ströhle 2009).

Çocuklarda farklı etkenlere bağlı olarak depresyon gibi bazı ruhsal hastalıklar oluşabilmektedir. Bu ruhsal hastalıklarının iyileştirilmesi çocukların ruhsal anlamda sağlık koşullarının korunması için önemlidir. Bu bağlamda çocukların ruhsal sağlıklarını etkileyen etkenlerden muhafaza

edilmesinde sporun koruyucu bir tesirinin olduğu bilinmektedir (Arslan ve ark. 2011).

2.1.4.4. Duygusal ve Toplumsal Gelişime Etkisi

Spor faaliyetleri ve beden eğitimi etkinlikleri duygusal ve sosyal anlamda gelişime de katkıda bulunmaktadır. Spor etkinlikleri bireyin fiziksel, zihinsel ve psikomotor ve psikolojik özelliklerini geliştirmekle birlikte toplumsal niteliklerini de zenginleştiren bir olgu olarak ele alınmaktadır (Yetim 2005). Bu manada küçük yaştan itibaren planlı bir biçimde yapılan sportif etkinliklerin pek çok toplumsal kabiliyetin kazanılmasına katkı sağladığı belirtilmektedir (Aytaç 2010).

Spor faaliyetleri ve beden eğitimi etkinliklerinin sosyalleşmeye karşı pozitif tesirlerini gösteren veya adaptasyon sorunu olan çocuk ve gençlerdeki iyi edici akislerini ifade eden çok fazla akademik eser bulunmaktadır (Öztürk-Kuter ve Kuter 2012).

Yetim (2005)'e göre, spor faaliyetlerinin sosyal bir olgu olarak bilinmesinin altında insanları toplu hale getiren bir kuvveti içinde barındırması vardır. Spor aktivitelerine katılan kişileri genel anlamda toplumdaki pozisyonlarının prestijli olduğu bilinmektedir. Spor etkinliklerine çeşitli şekillerde katılan kişiler farklı insan gruplarıyla sosyal bağlar oluşturmaktadır. Spor etkinlikleri bireylerin kişisel anlamda sosyal yetilerini zenginleştirmekle birlikte toplumun tamamında toplumsal değişikliğin gerçekleşmesine ve toplumsal değişikliğin sürekli hale gelmesine katkı sunmaktadır. Bu anlamda spor etkinlikleri toplumlar için sosyal değişim kaynağı şeklinde ifade edilmektedir.

Küçük ve Koç (2004)'a göre, sportif etkinlikler kişilerin hayatlarına farklı düzeylerde dâhil olmakta, yaşamlarını ve onları doğrudan veya dolaylı olarak kendilerine bağlamakla beraber sürekli faal kalmayı becerebilen etkinliklerdir. Kişilerin sürekli dikkatini çekme noktasında başarı kazanmış olan spor etkinlikleri sosyal gereksinimlerin karşılanmasında da köprü vazifesi görmektedir. Spor ortamında kişilerin mevcut inanç, düşünce, tutum ve fikirlerine dair simgeler olması sporun sosyal yanının olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu özellikleriyle spor, kişilerin sosyalleşmelerine katkı sağlayan önemli bir faktördür.

2.1.5. Spor Tesisi Tanımı

Diğer kavramlarda olduğu gibi spor tesisi kavramının tanımını da yine Türk Dil Kurumu'nu kaynak alarak yapacağız. TDK sözlüğünde tesis kelimesi 'yapma, kurma, temelini atma ve kuruluş' olarak tanımlanmıştır. Spor tesisi kavramını ise 'sportif faaliyetlerin gerçekleşebilmesi için her spor

dalına uygun yapılmış olan kuruluş' olarak tanımlayabiliriz. Her sportif faaliyetin, branşın kendine özgü alan ölçüleri, teknik özellikleri ve sporcu materyalleri ile kostümleri farklı olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda bakıldığı zaman ayrı ayrı düşünülecek olursa her bir spor dalının da müsabakalarının oynanabilmesi için o spor dalına özgü olarak farklı özelliklerde inşa edilmiş yapılar spor tesisi olarak nitelendirilebilir. Ayrıca birden fazla spor faaliyetinin bir arada icra edilebilmesi için ayrı alanlar 'spor kompleksi' olarak nitelendirilmiştir. Sporcular müsabakalara hazırlanmak, kişisel ve takım olarak sportif gelişimleri için çalışmalarını gerçekleştirmek üzere bu spor tesisleri ve spor komplekslerinden istifade ederler. Spor tesisleri ve kompleksleri devlet tarafından inşa edilmiş resmi olanların yanında özel girişim olarak bilhassa ticari olarak düşünülmüş özel ve tüzel kişilerin kurmuş oldukları olarak iki türde düşünülebilir.

Sporun günümüzde her yaş grubuna hitap etmesiyle beraber spor tesislerine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Sporcu yetiştirmeye dayalı bir sistemin yanında spor tesislerinin kişisel gelişim olarak insanlara bakış açılarını değiştirmesi, bireylerin spora ayıracak zaman dilimlerini belirlemeleri ve çocuklarını yönlendirebilme düzeylerinin yüksek olması spor salonlarına olan ilginin artmasını sağlamıştır. Bunun yanında her yaştan, cinsiyet gözetmeden spor salonlarının hemen hemen her branşa yönelik verdikleri hizmet düzeyi insanları fiziksel açıdan daha iyi bir düzeye getirmek amacıyla önem arz etmektedir. Bu koşullarda spor salonlarının kendilerini güncellemeleri daha iyi hizmet kalitesine sahip olmaları bu spor merkezlerini tercihen daha fazla tercih edilen merkezler olarak bir adım önde olmalarını sağlayacaktır. Özel spor merkezleri kişisel ve sosyal ihtiyaçları tasarlayıp insanların hizmetine sunmak için vardır. Kişinin spor ihtiyacı üzerine kurulu bir yapı pazarlama hizmeti doğrultusunda bir işlevi benimsemiş görünümde olsalar bile hizmetin altında yatan unsur sportif faaliyetlerin en iyi şekilde oluşturulup bireyin hizmetine sunulmasıdır. İstek ve ihtiyaçları karşılamada spor işletmeciliği, sportif müesseselerin ekonomik işletmesiyle birlikte sportif hizmetlerin hazırlanmasını ve sunulmasını kapsayacak bir genişlik göstermektedir (Ekenci ve İmamoğlu 2002).

2.1.6. Spor Tesislerinin Kuruluş Amacı ve Gelişimi

Spor tesisleri; spor salonları, semt sahaları, stadyumlar, fitness merkezleri vb. müesseseler dikkate alındığında amaçlarına göre değişiklik göstermektedir. Bir listeye tabi tutulmamakla beraber spor tesisi ve işletmelerinin amaçlarını şöyle sıralayabiliriz:

- **Sosyal Fayda Sağlamak:** Toplumun bütün kısımlarından herkese spor hizmeti arz etmek. Sosyal fayda sağlamak ve toplumsal bir hizmet verebilmek için sporu kitlelere yaymak.
- **Maddî Kazanım Elde Etmek:** Özel ve tüzel kişileri spor tesisi kurmaya teşvik eden etkenlerin başında maddî kazanç sağlamak fikri vardır. Sportif faaliyetlerin yoğun katılımı olarak gerçekleştirildiği bölgelerde spor tesislerinin kurulması gayet kârlı bir yatırım gibi görülebilir.
- **Bağımsız İş Yapma İsteği:** Bireylerin bağımsız bir iş yerine sahip olmak ve çalışmak isteği, spor tesisi kurmalarında önemli bir etkidir.
- **Toplumsal İtibar Kazanmak:** Spor tesisleri, aktif oldukları bölgelerde işletmecilerin sosyal itibarının artmasını sağlar ve varlık nedeni itibar yükseltmek olarak bile görülebilir.
- **Bir Görevi Yapma İsteği:** Sporun toplumsal alanda yaygınlaşmasını görev olarak bilmek, spor branşlarının tanıtılması ve geleneksel spor aktivitelerinin devamını sağlama amaçlarıyla kurum ve kuruluşların misyonlarının varlığı (Nacar 2011).

2.1.7. Spor Tesisleri Oluşumundaki Temel Kriterler

- Spor tesislerinin oluşumunu etkileyen birçok unsur vardır ve temel kriterler aşağıdaki gibi verilmiştir;
- Spor tesislerine yatırım seyir sporlarına olanak sağlayan tesisler için yapılmalıdır.
- Tesisler yapılırken devlet kaynakları boşa harcanmamalı ve dengeli dağılım sağlanıp standart bir yöntem izlenmelidir.
- Tesisler plan dâhilinde geciktirilmeden yapılmalıdır.
- Tesisler düzen içerisinde, sağlık koşullarına uygun ve amacına uygun bir şekilde yapılmalıdır.
- Ortaya çıkabilecek olumsuz durumlar için nitelikli ve yeterli sayıda personele sahip olunmalıdır.
- Öğrenciler sporun altyapısını oluşturduğu için okuldaki tesislere önem verilmelidir.
- Her bireyin spor yapmasını sağlayacak şekilde tesisler halka açık ve ulaşılabilir olmalıdır.
- Tesislerde, dinlenmek ve boş zamanı değerlendirmek için alanlar bulunmalıdır.

- Tesislerin yatırımları için kurum ve kuruluşların iletişimi iyi olmalı ve işbirliği içerisinde hareket edilmelidir.

2.1.8. Spor Tesislerinin Türleri

Sportif faaliyetlerin yürütülebilmesi için kurulan spor tesisleri, kullanım amaçlarına, mekânsal özelliklerine, seyirci durumuna ve kurumlara göre sınıflandırılabilir;

2.1.8.1. Kullanım Amaçlarına Göre Spor Tesisleri

Spor tesislerini kullanım amaçlarına göre incelediğimizde dört grupta karşımıza çıkmaktadır. Bu gruplar aşağıdaki gibi ifade edilebilir (Demirağ 2015).

2.1.8.1.1. Tek Amaçlı Spor Tesisleri

Spor tesislerinin bazıları sadece bir spor branşının yapılması için oluşturulmuş ve faaliyet gösteren tesisler olması sebebiyle tek amaçlı spor tesisi olarak adlandırılır. Tek amaçlı spor tesislerine örnek olarak karakucak güreş tesisleri, atış poligonları, yüzme havuzları, golf sahaları, motor sporları pistleri gösterilebilir (Demirağ 2015; Kızır, 2018).

2.1.8.1.2. Çok Amaçlı Spor Tesisleri

Bir spor tesisinin içinde birden çok spor dalı yapılabiliyorsa ya da etkinlikler uygulanabiliyorsa bu tesis çok amaçlı spor tesisidir. Çok amaçlı spor tesislerine örnek olarak stadyumlar, olimpiyat köyleri, kapalı spor salonları, spor kompleksleri gösterilebilir. Spor komplekslerinde konserler, sirkler, motor kros yarışları vb. etkinlikler uygulanabilmekte ve kompleksler buna göre dizayn edilmektedir. Aynı zamanda stadyumlar ve arenalarda bu farklılıkların uygulanmasına uygun şekilde tasarlanmaktadır. Son zamanlarda artış gösteren fitness salonlarında jimnastik, tenis, yüzme gibi branşların yapıldığı da görülmektedir bundan dolayı bu tesisler de çok amaçlı spor tesisleridir (Demirağ 2015; Kızır 2018).

2.1.8.1.3. Tek Alana Yönelik, Tek Amaçlı Spor Tesisleri

Branş olarak tek olmasa da buz ve su sporları gibi sadece bir alanın yapıldığı spor tesisleri tek alana yönelik, tek amaçlı spor tesisleri olarak tanımlanır. Bu spor tesislerine örnek olarak buz sporları salonunun buz pateni, curling, buz hokeyi gibi branşların yapılması için kullanılmasıdır (Demirağ 2015).

2.1.8.1.4. Geleneksel Olmayan Spor Tesisleri

Kullanım amacı açısından spor tesisleri sınıflandırılmasının sonuncusu geleneksel olmayan spor tesisleridir. Son zamanlarda birçok yeni spor branşına ilginin ortaya çıktığı görülmektedir. Aksiyon sporları gibi branşlara ilginin tüm dünyada artması ile yapısal olarak bu tesisler gelişmiştir. Örneğin kapalı olan kaya tırmanış merkezleri, snowboard yapılacak parklar gibi alanlar bu tesislerdendir (Demirağ 2015). Ayrıca spor olup olmadığına dair tartışmalara rağmen e-spor ile ilgili tesisler bu kapsamda değerlendirilmektedir (Sarıkaya ve ark. 2023; Avcı & Bayrakdar, 2023).

2.1.8.2. Mekânsal Özelliklerine Göre Spor Tesisleri

Mekân özelliklerine göre sportif müesseseler ‘açık- kapalı spor tesisleri’ ve ‘sporlaştırılmış doğal ve kentsel mekânlar’ diye gruplandırılmaktadır.

2.1.8.2.1. Açık Spor Tesisleri

Sportif aktivitelerin dış mekânlarda icra edilmesine imkân gösteren spor tesisleri, açık spor tesisleri olarak adlandırılır. Bazı spor branşlarının kullanılan araçlar ve gereçler nedeniyle dış mekânlarda yapılması daha uygundur. Örnek olarak cirit, at biniciliği, golf, polo gösterilebilir. Stadyumlar, tenis sahaları ve yüzme havuzları gibi tesislerin çoğunda hava şartlarından kısmen korunması için üzeri örtülür. Fakat yine de doğal etmenlerden etkilenmesi sebebiyle bu tesisler yarı açık veya yarı kapalı spor tesisi olarak anılır (İşlertaş 2006).

2.1.8.2.2. Kapalı Spor Tesisleri

Spor aktivitelerinin tamamının iç mekânda yapılmasına imkan veren tesisler kapalı spor tesisleri olarak adlandırılır. Spor salonları en yaygın kapalı spor tesisleridir. İçinde basketbol, voleybol, tenis, atletizm gibi branşlar yapılmaktadır. Dış mekânda da yapılan bu branşların kapalı alanda yapılması için inşa edilmişlerdir. Kapalı spor tesisleri birbirleriyle aynı olması ve adil imkân sunması sebebiyle spor karşılaşmaları için kullanılmaktadır. Uluslararası kurallar ve standartlar da spor salonlarına göre düzenlenmekte ve geliştirilmektedir (İşlertaş 2006).

2.1.8.2.3. Sporlaştırılmış Doğal ve Kentsel Mekânlar

Bu mekânlar tesise ihtiyaç duyulmayan spor aktivitelerinin yapılmasına imkân sunmaktadır. Sporlaştırılmış doğal mekânlara bakıldığında zaman örnek olarak kano, dağ tırmanışı, yelken sporlarının yapıldığı alanlar gösterilebilir. Sporlaştırılmış kentsel mekânlar ise maraton koşusu, bisiklet yarışı, araba

yarışı vb. sporların yapıldığı alanlardır. Bu spor mekânlarına geçici olarak başlangıç ve bitiş çizgisi, işaretler, trafik işaretleri gibi yerleştirmeler yapılabilmektedir (İşlertaş 2006).

2.1.8.3. Seyirci Durumuna Göre Spor Tesisleri

Seyirci durumuna göre sportif müesseseler; ‘seyircili’ ve ‘seyircisiz’ spor tesisi olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.1.8.3.1. Seyircili Spor Tesisleri

Spor müsabakalarının yapıldığı, sporcuların mesleklerini sergilediği ve seyircinin de bunu izlediği tesisler seyircili spor tesisleridir. İçerisinde kesinlikle seyirlik mekânların bulunması gerekir.

2.1.8.3.2. Seyircisiz Spor Tesisleri

İçerisinde beden eğitimi hareketleri ve antrenmanların yapıldığı tesislerdir. Seyirlik mekânlar bu tesislerde yok diyebileceğimiz kadar azdır (Acar 1994).

2.1.8.4. Kurumlara Göre Spor Tesisleri

Kurumlara göre spor tesisleri ‘özel’ ve ‘kamu’ olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.1.8.4.1. Kamu Spor Tesisleri

Spor hizmetleri hazırlanması ve sunulması için 1982 Anayasası, devlete spor için gerekli olan alt yapıyı sağlamasını ve insanlara spor yaptırmasını bir görev olarak yüklemektedir. Özel sektörün gerek gücünün gerekse sermayesinin yetersiz kaldığı girişimler ve tesisler devlet tarafından sağlanmaktadır. Bu tesisler kamu hizmeti olarak kabul edilmektedir. Örnek olarak MEB’c bağlı eğitim kurumları, kamu kurumlarının bünyesinde olan spor sahaları ve salonları gösterilebilir (Demiröz 2009).

2.1.8.4.2. Özel Spor Tesisleri

Kamu kurumlarının sahip olmadığı ve özünde müşterilerin sportif ilgilerine ve ihtiyaçlarına, fiyat ve zaman olarak uygunluk sağlayıp hizmet veren kuruluşlardır (Demiröz 2009).

2.1.9. Tutum

Tutum, zihinsel olarak tepki vermeye hazır oluş hali, güdüleyici bir güç, oldukça durağan ve değerlendirmeyi içeren bir kavram olarak ele alınmaktadır. Tutum denilen şey doğrudan gözlenemeyen psikolojik bir

yapıdadır. Onun varoluşu ancak doğurduğu sonuçlarla yani davranışlardan ya da sözel ifadelerden anlaşılabilir.

Eşyalar, olaylar veya diğer insanlar tutumun konusu olabilirler. Ayrıca soyut bir kavram olgu veya durumda tutuma konu edilebilir. Bireyin sahip olduğu tutumu çevresindeki nesnelere karşı duyguları, onlarla ilgili bilgileri ve onlara yönelik sergilediği davranışları belirlemektedir. Bireyin bir konu ile ilgili tutum sahibi olabilmesi için ya o konuyla ilgili doğrudan bir deneyim yaşamış olması ya da dolaylı olarak o konuya ilişkin bilgilere sahip olması gerekmektedir. Tutum kavramı ile ilgili farklı bilim alanlarında yayınlanmış çok sayıda tanıma rastlamak mümkündür.

Bir tutum, ruhsal bir sürecin bir değer yargısıyla damgalanmış bir obje veyahut duruma dair kişinin olumlu mu yoksa olumsuz mu duygusal aksiyon vereceğini tespit eden oldukça kalıcılığı olan bir hazır olma halidir. Tutumun tanımına güdü kavramını ekleyen Şerif, tutumun bireyde yerleştikten sonra durgun ve duygusal bir özelliğinin olduğunu belirtmektedir.

Rokeach tutumu, bir durum ya da nesneye dair inançların sürekli bir şekilde teşkilatlanmış hali olarak tanımlamakta, tutumun kişiyi belirli tercihler yapmaya ittiğini savunmaktadır. Tutumların kişilik içerisinde bölünemez bir öge olmadığını, bu tutumların iki ya da daha çok sayıda birbiriyle ilintili elemanları temsil ettiği fikrini savunmaktadır. Bu elemanlar da inançlardır. Tutumlar sürekli ve kalıcıdır. Ön eğilimlerin kimisi geçicidir. Ön eğilimlerin tutum olarak değerlendirilebilmesi için kalıcı ve sürekli olması gerekmektedir. Daha farklı ifadeyle tutumlar ön eğilimlerin daha kalıcı bir biçimde örgütlenmesidir.

Bilim insanlarının yaptıkları tanımlardan yola çıkarak tutum ile bireyin kişiliği, toplumsal ve kültürel çevresi, sosyalleşme süreci, eğitim seviyesi ve hayat tecrübesi arasında yakın bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

2.1.10. Tutumun Öğeleri

Tutum bir objeye yönelik davranış, düşünce ve duygularından meydana gelmektedir. Bu bağlamda tutumu oluşturan duygusal, davranışsal ve bilişsel olmak üzere üç öge mevcuttur. Bu öğeler birbiriyle bağlantılıdır. Aralarında genellikle bir tutarlı etkileşim bulunur.

Bilişsel, duygusal ve davranışsal öğeler arasında eşgüdüm olmadığı sürece tutumun oluşması mümkün değildir. Karşılıklı etkileşim halinde olan bu öğeler bir tür sistem oluşturur. Öğelerden birinin değiştirilmesi sistemin tamamının etkilenmesine ve tutumların değişmesine neden olabilir.

2.1.10.1. Bilişsel Öğe

Bilişsel öğe, “Kişinin tutum objesi ile ilgili inanç, bilgi ve düşünceleri” olarak ifade edilmektedir.

Bilişsel öğe bireyin çevresindeki uyarıcılarla yaşadığı deneyimleri sonucunda oluşan bilgi birikimine dayanır. Tutum ögesi hakkındaki bilgi, bireyin bu konuyla ilgili yaşadığı deneyimlerin sonucunda oluşur. Bireyin öncelikle bu tür bir uyarıcının varlığı hakkında doğrudan (yüz yüze) ya da dolaylı olarak (aracılı) bilgi sahibi olması gerekir. Varlığı hakkında bilgi olmayan bir duruma karşı tutum oluşamaz. Tutumun konusu ile ilgili bilgilerin geçiciliği ya da kalıcılığı gerçeklerle olan ilgi derecesine bağlıdır. Bilgi değişikliğine bağlı olarak tutumlarda değişebilir. Örneğin reklamlarından etkilenilerek çok iyi düşüncesiyle alınan bir ürün kullanıldığında yeterince iyi olmadığı fark edilirse, o ürünle ilgili bilgiler değişir; buna bağlı olarak tutumun yönünde ve yoğunluğunda değişimler meydana gelir ve reklamın güdüleyici etkisi ortadan kalkar. Tutumlar, düşünceler ve inançlar ortak noktalara sahip birbirinden ayırt edilmesi kolay olmayan kavramlardır. Bu üç kavramda farklı şekillerde tepki göstermek amacıyla öğrenilmiş eğilimlerdir. Bu kavramları bir doğru üzerine yerleştirdiğimizde tutumlar ortada yer alır, düşünce ve inançlar ise iki ayrı uçadırlar. Tutumlar düşüncelere göre daha uzun süreli ve köktenci olmakla birlikte, inançlar kadar derinde değildirler. İnançlar ile tutumlar arasında tutarlılık vardır. Bir nesne ile ilgili olumlu ya da olumsuz bir tutum var ise, o nesne ile ilgili aynı yönde de inanç olacaktır.

2.1.10.2. Duygusal Öğe

Duygusal öğe, tutum ögesine yönelik duygulardan meydana gelir. Bu duygular bireyden bireye farklılık göstermekte, olumlu veya olumsuz değerlendirmeler içermektedir (Taylor Se ve ark. 2003). Duygusal öğe bilişsel ve davranışsal öğeden bağımsız bir şekilde oluşamaz. Duygusal öğenin gelişmesini bireyin bilgi düzeyi ve deneyimleri yani bilişsel öğe önemli oranda etkilemektedir.

Bireyin bir tutum konusu hakkında hissettiği olumlu veya olumsuz duygular daha önce yaşadığı deneyimleri ile bağlantılı bir durumdur. Bireyde herhangi bir uyarıcı hakkında duyguların oluşması, bireyin uyarıcılara ilişkin önceden ilişkisi olduğunu ve bunun neticesinde onları kabullendiğini ya da reddettiğini göstermektedir. Birey bu uyarıcıları anımsadığı zaman, olumluluk veya olumsuzluk içinde bulunacaktır. Bu yüzden o tutum nesnesine tepkisi olumlu ya da olumsuz olacaktır.

2.1.10.3. Davranışsal Öğe

Davranışsal öğe, bireyin nesnelere dair hareket eğilimini içerir. Söz konusu hareket eğilimleri bireyin sözleri veya diğer hareketleri aracılığıyla gözlemlenebilir. Yalnız davranışsal öğe davranışın kendisi değil; davranış eğilimi, tutum nesnesine yönelik belli bir davranışta bulunma niyetidir. Davranış eğilimleri bireyin alışkanlıklarının, normlarının yanı sıra tutum nesnesinden bağımsız olan tutumların etkisi altındadır. Dolayısıyla davranışsal öğeden bahsederken evvela iki çeşit davranışı yani duygusal ve normatif davranışı birbirinden ayrı tutmak gerekir.

Duygusal davranış tutum nesnesinin hoşta giden veya gitmeyen bir olayla bağlantılandırılması sonucunda oluşur. Bu davranışın temelinde pozitif ya da negatif duygular, diğer bir ifadeyle ilişki kurma veya kurmama eylemi vardır. Kural davranışı ise olması gereken davranışın ne olduğu ile ilgili inançlara dayanmaktadır. Bu davranışın kaynağını akıl ve mantığa dayalı yargı ve öngörüler oluşturur. Rasyonel değerlendirmenin sonunda kuralsal davranış temelli tutumlar meydana gelir. Bu tür davranış biçimleri genellikle kurumsal ilişkilerden egemen olur. Kuralsal davranışlara dayalı tutumların ortaya çıktığı bir diğer ortam ise küçük gruplardır. Bu gruplar sahip oldukları kendi iç dinamikleri ve grup normları ile grup içerisindeki bireylerin davranışlarına yön verebilmektedirler. Birey bağlı olduğu grup ortamında doğru olarak kabul edilen bir davranışı hoşuna gitmese de sergiler.

Tutumlar genelde bir tepki ön eğiliminin varlığı kabul edilir. Bazı bilim insanları tutumların tamamında davranışsal öğenin bulunmasının gerekliliği olmadığını savunmaktadırlar. Savundukları bu düşünceye örnek olarak ise bireyin resim sanatını hoşlanacak bir konu olarak düşünebileceğini ancak bir sanat galerisine gitmek bu sanat dalı ile ilgili bir kitap almak veya okumak gibi bir davranışta bulunmayabileceğini göstermektedirler.

Ancak tutumun varlığı onu yansıttığı varsayılan birtakım gözlenebilen davranışlarla anlaşılabilir. Bir tutum nesnesi ile ilgili bir davranış sergilenmediğinde bireyde gizli olan tutum diğer insanlar tarafından gözlemlenemeyeceğinden varsayılmaz.

Tutumun üç farklı öğesi konusundaki yazın incelendiğinde bu üç öğenin varlığının kabul gördüğü görülmektedir. Bir nesneye yönelik tutumdan bahsedebilmek için tek bir öğeden bahsetmek tutumdan farklı yapılardan bahsetmek anlamı taşıyabilir. Örneğin sadece duygusal öğeden bahsetmek bireyin tutum nesnesi hakkında düşünce ve inanışları bir kenara bırakmak demektir. Değerlendirme açısından sadece duyguya yüklenmeyi içerir. Bu da tutum kavramının hislerden ayrıştırılmasını zorlaştırır. Tutumu sadece bilişsel

almakta mümkün değildir. O zaman tutum kavramını kalıp yargılarından ve şemalardan ayırt etmek mümkün olmaz. Bu açıdan bilişi ve duyguyu birlikte ele almak tanım kargaşasını ortadan kaldıracaktır.

2.1.11. Tutumların Oluşması

Tutumlar öğrenme ve deneyimler yolu ile oluşur. Söz konusu olan şey, öğrenme olduğu için hayat süresince yeni tutumlar öğrenebilir ve var olan tutumlar değişebilir.

Tutumların oluşmasını etkileyen en önemli öğeler sırasıyla doğrudan kişisel deneyim, anne-baba etkisi, okul ve bireyin çevresindeki kişilerdir.

- **Kişisel deneyim:** Bireyin tutum nesnesiyle yaşadıkları, o nesneye dair nasıl bir tutum göstereceğini belirler. Ürpertici, ansızın ve bariz olarak gerçekleşen olaylar bireyin olaya dair olumlu veya olumsuz tutum göstermesine sebep olabilir. Mesela bir hayvan saldırısına maruz kalan birey hayvana yönelik olumsuz bir tutum geliştirebilir. Herhangi bir pekiştirici olmadan da kişi, aynı şahıs veya objeyi sürekli görerek olumlu veya olumsuz tutuma sahip olabilir.
- **Aile (anne-baba), okul ve çevrenin etkisi:** Çocukların gelişiminde anne ve babalar önemli roller üstlenmektedir. Çocukların belirli bir gruba, kişiye veya nesneye yönelik geliştirdiği tutumlar anne ve babasının her türlü hareketi, disiplin süreçleri ve ödül ve cezalarının etkisi altındadır. Aile farkında olarak ya da farkında olmadan bireyi yaşam anlayışı, özgürlük, futbol takımı, siyasi parti ve din gibi farklı konularda etkisi altına alır. Örneğin, çocukların büyük bir kısmı ailesiyle aynı futbol takımını tutuyordur. Kısacası ebeveynler çocukların farklı konularda geliştireceği tutumu belirleyen önemli elemandır. Aynı şekilde bireyin tutumlarının oluşmasında çevresindeki kişiler ve eğitim aldıkları kurumlarda rol oynamaktadır.

2.1.12. Tutumların Değişmesi

Tutumların değişmesi insanların herhangi bir konuda birbirlerinin duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını değiştirme işlemidir. Genel olarak bakıldığında tutumlar değişime açık değil değişime karşı direnç gösterme eğilimindedir. Bu dirence rağmen yeni bilgi ve deneyimler tutumları yavaşta olsa değiştirmektedir.

Araştırmacılar tutumların değişmesini etkileyen ‘mesajın kim tarafından verildiği, mesajda ne söylendiği, mesajın iletim şekli ve kim tarafından söylendiği’ şeklinde dört ana unsur olduğunu belirtmektedirler.

Tutumların değişmesinde mesajın kim tarafından verildiği önemli bir unsurdur. Mesajı gönderen kişinin bilgili, sağduyulu, güvenilir ve inanılır olması mesajın ikna ediciliğini arttırmaktadır.

Tutumların değiştirilmesinde önemli olan bir diğer unsur ise mesajın niteliğidir. İletişim süreci üç ana aşamadan oluşmaktadır. Bunlar mesajın dikkat çekici olması, anlaşılır olması, hatırlanması ve kabul edilmesidir. Bu koşullar sağlandığı zaman tutumlarda değişim gözlenebilir. İlk aşama oluşmadan ikincisinin olması imkânsızdır. Aynı şekilde ikinci aşama gerçekleşmeden mesajın anlaşılması onun kabul edilmesi zordur. Son olarak dinlenen ve anlaşılan mesajın hatırlanması gerekmektedir ki bireyin tutumunda bir değişim söz konusu olabilsin.

İletişimin nerede ve hangi yolla yapıldığı da tutumların değişmesinde önemli bir yere sahiptir. İkna etme sürecinde yüz yüze iletişim, televizyon, radyo, gazete, dergi, film gibi farklı yollar kullanılabilir. İletişim araçları farklı özelliklere sahip olabilir ve farklı etkiler yaratabilir. Yüz yüze iletişim kişisel, dikkat çekici ve hatırdaki kalıcı olduğu için ikna etmeyi kolaylaştıran bir etkiye sahiptir. Buna karşın medya bazı yönleri ile yüz yüze iletişimden daha avantajlı olabilir. En büyük avantajı milyonlarca insana aynı anda ulaşma imkânı sağlamasıdır. Televizyon, radyo, kitap ve gazete aynı anda birçok insana ulaşma ve onların görüşlerini etkileme gücüne sahiptir.

Tutumların değişmesi konusunda ortaya atılan son unsur ise hedefin yani seyirci veya dinleyicinin özellikleridir. Dinleyicinin zekâsı ve motivasyonu, iletişime dikkat etmesi, sunulanı anlaması ve verileni kabul edip etmeyeceği konusunda önemlidir. Ayrıca kendini değerlendirme, özsaygı (kendine saygı) da iletişimi etkileyen bir etmendir.

2.1.13. Aile

Sosyal bir varlık olan insanın toplumla ilişkisi, hayata dair mücadelesiyle başlamaktadır. İnsan böylece hayatını devam ettirebilmek amacıyla gerekli ihtiyaçlarını (beslenme, barınma, giyinme vb.) karşılamak için çaba gösterir. İçinde bulunduğu sosyal ortamdakileri de hedeflerini gerçekleştirmek için çalışmaya sevk eder. Kişi tanımladığı içsel benlik sürecinde ailesiyle ilgisi tüm olguları yansıtır; şartlar uygun ise, kendi ailesini kurarak kendi aile düzenini oluşturur. Yani öğrendiği aile düzeni ve hayatını kurduğu ailesine aktarır. Nesilden nesile bu hep böyle devam etmiştir. Birey hayatını devam ettirebilmek için çalışırken bir takım ahlaki, geleneksel, dini ve diğer hususları da gözeterek hareket eder. Bu sayede hayatta kalma ve toplumda yerini koruma gayretine etrafındaki tüm unsurları da dâhil etmiş olur (Avşaroğlu 2019).

Aile, doğduğumuz hatta ana rahmine düştüğümüz andan itibaren içinde bulunduğumuz ve birbirine duygusal ve kan bağıyla bağlanan bireylerden oluşan toplumdaki en küçük yapı taşıdır (Avşaroğlu 2019).

Aile, aralarında duygusal bir bağ olan, anne-baba ve çocukların oluşturduğu, birbirine karşı duygusal ve sosyal hak ve sorumlulukları olan ve aynı sosyal çevreyi paylaşan bir sistemdir. (Hetherington ve ark. 2006).

Aile, toplumun en temel yapı topluluğudur. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde aile, toplumun doğal ve temel birimi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Anayasamızın 41. maddesinde ise aile, “Türk toplumunun temeli” şeklinde geçmekte ve ailenin toplumun en temel yapı taşı olduğu belirtilmektedir. Ailenin içinde bulunduğu toplum ve devletin aileyi korumakla sorumlu olduğunu her iki yaklaşım da açıklamaktadır (Kılınç 2011).

Ülkelerin kalkınma seviyeleri ile kültürel düzeyleri ailenin tanımı açısından tutarlı olmamakta ve farklılıklar göstermektedir. Ailenin tanımını Birleşmiş Milletler; kan, yasa, evlenme ve sayım suretiyle birbirlerine belli düzeylerde akrabalıkları olan ev içerisindeki üyelerin oluşturduğu bir grup olarak ifade etmiş, araştırmalarında bu tanımı esas alarak kullanmaktadır (Demirbaş 2006).

Aile kavramını birbiriyle kan bağı olan, aynı çatı altında bulunan, eşler ve çocukların oluşturduğu resmi olarak medeni kanunlar önünde yapılmış, duygusal bir kurumdur (Emanet 2011). Birey ölene kadar aile içerisinde sosyal bir role sahip olur ve o ailenin bir ferdi sayılır. Kişinin, yaşamı süresince etkisinde olduğu aile, daima sosyolojik, biyolojik ve psikolojik hususlarla var olan global bir topluluktur (Eyce 1995).

İnsanın sosyal bir varlık olması sebebiyle etrafıyla gerçekleştirdiği ilk temasını da kendi ailesi içerisinde olur. Çocuklar ve aile bireyleri arasındaki bu alışveriş süreciyle ortaya çıkan sosyalleşme, aile ortamında şekil almaktadır. Bireyin gelişimi için önemli olan özelliklerin (duygusal, bilişsel, psikomotor ve dil) sosyalleşme haricinde de yine aile ortamı içerisinde meydana geldiği bilinmektedir (Demir 2011).

Sonuç olarak aile için yapılan tüm tanımların onu, farklı bir konu çerçevesine koyduğunu görebilmekteyiz. Literatürdeki açıklamaların neticelerinden her biri aileyi sosyal yaşamın odak noktası olarak görmekle beraber aileyi sosyal yapı, sosyal kurum, sosyal grup, sosyal örgüt ve sosyal birlik olarak münferit olarak ele almaktadır. Aile, evlilik bağıyla tesis edilen ve genellikle kan bağıyla idame olunan esas bir birimdir şeklinde söyleyebiliriz (Gökçe 1976).

2.1.14. Ailenin İşlevleri

Ergen ve erişkin kişiler için ilk gelişim dönemlerinden itibaren benlik algısının oluşmasına aile dinamikleri ve tutumları zemin hazırlamaktadır. Bununla birlikte, aile bireyleri içerisindeki iletişim, aile küçüklerinin rol model olarak aile bireylerini içselleştirmesi ve davranışlarının pekiştirilmesi gibi süreçlere imkân tanımaktadır. Böylelikle, ergen kişinin aile içerisinde bağımsız bir işlev göstermesi, bir diğer sosyal alanları olan eğitim kurumları, yaşıt grupları ve ikili ilişkilerde de kendisini hissettirmektedir. Erişkinlik döneminde bağımsız özelliklerin edindirilmesi için, ergen kişilerin gelişimi için olanak oluşturmak yerine, iyi bir aile ortamı ile kimlik gelişimi desteklenmektedir. Böylece, ergen kişiler kendi kararlarından mesul olma yeteneği edinerek işlevselliklerini meydana çıkarabileceklerdir (Herman ve ark. 1997).

İnsan, doğum başlangıcından itibaren hayatı boyunca devamlı bir gelişim ve değişim halindedir. Bu gelişim ve değişimleri yaşarken, bazı zorlu görevlerin de içinde olduğu dönemlerden geçmektedir. Bu süreçteki en önemli dönem olan ergenlik dönemi de birey için bir dönüm ve gelişim noktasıdır (Tamar 2005). Ergenlik döneminde aile ilişkileri yeniden şekillenmektedir.

Toplumun en temel yapı taşı olan ailenin, üyeleri arasında birbirine bağlılık, etkili iletişim ve ortak etkileşim işlevleri bulunmaktadır (Ağdemir 1991; Olsan 2000).

Çocukluk döneminde olduğu kadar ergenlik döneminde de anne-babanın rolü büyüktür. Aile çocuğuna ergenlik döneminde oluşan cinsel kimlik sürecinde bilinçli bir ebeveyn tutumu göstererek rol model olmaktadır (Freud 1989; Kürek 2012). Ergen birey, yaşadığı ortamda ve çevrede kendine has hedefleri, inançları, beklentileri, tutum ve davranışları sergilemeye çalışır (Köknel 2005). Ergen birey, ebeveynlerinin tutum ve davranışlarını kendine model alarak, kendi duygu ve düşünceleriyle kimlik algısı geliştirir ve özdeşleştirir (Yörükoğlu 1994). Sosyal arkadaş ortamlarında gençler arkadaşlarından kıyafet seçimi ya da konuşma konusunda etkilenseler dahi anne-babalarından kazandıkları değerleri korurlar (Özcan Demir ve ark. 2005). Bu dönemde bazı değerlerin kazanılması konusunda bireyin üzerinde ailenin etkisi büyüktür.

2.1.15. Ana-Baba Tutumu

Bireylerin başarma ihtiyacı, toplumsal bir varlık olan insanın sosyal açıdan geliştirmesi, yenilenmesi ve kendine güven kazanması açısından önemlidir. Bireylerin başarılı olması noktasında en kolay metotlardan biri de spor yoluyla kazanılanlardır. Sporu sadece bedenen yapılan faaliyetler değil,

bireylerin toplumsallaşması, ruhsal açıdan iyi olması kısacası bireylerin tüm yönleriyle gelişmesine olanak tanıyan toplumsal bir olgu olarak düşünmek daha doğru olur. Atatürk sporun önemini şöyle ifade etmiştir; “Spor, yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılamaz; idrak ve ahlak da bu işe yardım eder. Zekâ ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zekâ ve kavrayışı yerinde olan az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim”. Sporun kişinin karakter yapısına nasıl etkisi olduğuna bakıldığında, kişiyi kendine has ve benzeri olmayan niteliklerinin oluşmasında sporun ne kadar önemli bir olgu olduğu anlaşılmaktadır. Bütün bu yönler düşünüldüğünde sporun, bireyi dünyaya yalnızca kendi algıladığı şekilde bakmaktan kurtarıp farklı ortamlara girmesine olanak tanıyan, bireyleri kendi fikirlerinden başka düşünce yapısına sahip olan bireylerle aynı ortamda buluşturan ve karşılıklı etkileşim içerisinde oldukları bir süreç hazırlayan olgu olarak anlaşılması önemlidir. Spor bireylerin sosyal hayatını sıradanlıktan kurtarıp bir ortam oluşturması, çeşitli aktivitelere dâhil olması ve böylece toplumsallaşması yönünden önemlidir. Geleneksel yapının hâkim olmadığı toplumlarda spor genellikle beraber yapılan bir aktivite olarak düşünüldüğünde, bu bireyler sportif faaliyetler neticesinde farklı insan gruplarıyla toplumsal ilişki kurmaktadır. Spor bireylerin yalnızlıktan sıyrılıp daha büyük bir dünyaya ulaşmasını, farklı topluluklarla, farklı dini inanç ve düşüncelerden farklı bireylerle iletişim kurmasını, o bireylerle etkileşim içerisinde olmasını sağlar (Küçük ve Koç 2015).

2.1.16. Ailenin Beden Eğitimi ve Spora Katılıma Etkisi

Bireylerin toplumsal yapının bir parçası haline gelmesinin ilk evresi ailede başlamaktadır. Bireyin psikolojik ve sosyal gelişiminin başlangıcı da yine aile içindedir ve ailenin yönlendirmesiyle şekillenir. Ebeveynler çocuklarının başarıya duygusunu yaşaması ve onlara iyi bir aile örneği olmak için çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirirken fazlaca zaman ayırmakta ve maddi açıdan da bütçe ayırmaktadır. Yani ebeveynler bireyin öz denetimini sağlaması, bedensel gelişim, sorumluluk sahibi olması ve sağlıklı olması gibi çeşitli nedenlerle çocuklarını sportif etkinliklere yönlendirmekte, çocuğunun ihtiyaç duyduğu araç gereçleri sağlayarak, çocuğun oyun ve aktivitelerini gözeterik belirli maddi beden ödeyerek onu merkezde tutup çocuğuna olumlu açıdan fayda sağlamaktadır. Farklı aktivitelerin çocuğuna katkı sağlayacağına inanan ebeveynler çocuklarının dahil olduğu aktivitelere destek vermekte bu da çocuklarının hem ailesine güvenini hem de özgüvenini arttırmaktadır. Olumsuz bir bakış açısına sahip olmayan ebeveynler çocuklarına destek vererek olumlu sosyal ilişkiler geliştirmekte ve çocuğuna spor hususunda konuşmaları ve davranışlarıyla destekleyici tutum

sergilemektedir. Fakat davranış biçiminin pozitif ya da negatif sonuçlara sebep olması kişinin nasıl algıladığına bağlıdır. Ebeveynlerinin pozitif destek verici tutumlarını kendisine olumlu pekiştirici olarak gören kişiler sportif etkinliklere karşı olumlu yönde bir tutum kazanır. Böylece de her zaman daha iyisini gerçekleştirmeyi amaç edinir. Yine ebeveynlerinin tutumlarını negatif olarak algılayan kişiler kendini spor konusunda yetersiz görerek sportif etkinliklere veya aktivitelere karşı olumsuz algı geliştirir (Yücel ve ark. 2015).

3. Gereç ve Yöntem

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma bir alan taramasıdır. Alan taramasında veri toplamak için anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan gönüllüler kendilerine verilen anketleri doldurmadan evvel bilgilendirilmiş ve onayları alınarak kendilerine etik kurul formları imzalatılmıştır. Bu araştırmanın yapılabilmesi için Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik kurulunun 15.03.2022 tarihli 22/6 toplantı sayılı etik kurul kararı alınmıştır (Ek 2.).

3.1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma, köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin spor tesislerine ve beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

3.1.2. Araştırmanın Önemi

Anne-babanın amacı; saygılı, başarılı, mutlu ve sevgi dolu çocuklar yetiştirmektir (Elmacioğlu 1998). Ebeveynler, toplumsal dünyayı ve spor dünyasını görmeyi sağlayan ilk birimdir. Anne ve baba çocuğun spora katılıp katılmayacağı, katılmışsa nasıl spor yapacağını belirler. Günümüzde aileler eskiye oranla spor etkinliklerine daha olumlu yaklaşmakta ve çocuklarını spora yönlendirmektedirler.

Beden eğitimi ders memnuniyetini etkilemesi muhtemel faktörlerden birisi dersin gerçekleştirildiği tesis ve kullanılan malzemelerin niteliği ve yeterliliğidir. Dersin hedeflerini gerçekleştirmede tesis ve malzeme ile ilgili

yaşanacak eksiklikler ders hedeflerine ulaşmanın yanında ders memnuniyetine etkilemesi muhtemeldir.

Bu bağlamda gerek öğrencilerin gerekse ailelerin çocuklarının sosyal ve kültürel gelişimlerinin yanında fiziksel gelişimini de etkileyecek etkinliklerin yapılacağı yerlerin ve kullanılan materyallerin kalite ve yeterlilik açısından istenilen seviyede olmasını talep etmeleri en doğal haklarıdır. Bu konuda köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin kullanımında olan mevcut tesis ve derslerde kullanılan materyallerin yeterliliğinin ortaya koyulması önem arz etmektedir.

3.1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Batman ilindeki köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin aile bireyinden anne veya babası olmak kaydıyla ile sınırlıdır.

3.1.4. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Batman ilindeki köy okullarında öğrenim gören öğrencilerin aile bireyinden anne veya babası oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmanın mümkün olmaması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın örneklemini belirlemek için Krejcie ve Morgan (1970) tarafından evren büyüklüğüne oranla örneklem büyüklüğünün hesaplandığı tablodan faydalanılmıştır. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 0,05 örneklem hatasına göre 10.000'den küçük evren büyüklüklerinde 750 sayısı örneklem için yeterli bulunmaktadır (Ural ve Kılıç 2006). Bu çalışmada 633 anket formu katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcıların seçiminde kolayda örneklem metodundan faydalanılmıştır.

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Ailelerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları;

	Demografik Değişkenler	N	%
Ulaşım İmkânı (Taşımalı)	Evet	266	42.0
	Hayır	367	58.0
Öğretmen Yönlendirmesi veya Bilgilendirmesi	Var	514	81.2
	Yok	119	18.8
Ailedeki çocuk sayısı	1	7	1.1
	2	11	1.7
	3	55	8.7
	4 ve üstü	560	88.5
Baba Eğitim Durumu	İlk Öğretim	425	67.1
	Lise	103	16.3
	Üniversite	25	3.9
	Eğitim Durumu Yok	80	12.6
Anne Eğitim Durumu	İlk Öğretim	325	51.3
	Lise	20	3.2
	Üniversite	5	0.8
	Eğitim Durumu Yok	283	44.7
Aile Gelir Durumu	0-1000	171	27.0
	1001-2000	131	20.7
	2001-3000	102	16.1
	3001-4000	123	19.4
	4001 ve üstü	106	16.7
Toplam		633	100

Tablo 1'e göre çalışmaya katılan ailelerin ulaşım imkânı var mı sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında evet diyenlerin 266 kişi ile (% 42.0), hayır diyenlerin ise 367 kişi ile (% 58.0) olduğu, öğretmen yönlendirmesi veya bilgilendirmesi var mı sorusuna verdikleri cevapların dağılımlarına bakıldığında var diye cevaplayanların sayısı 514 kişi ile (% 81.2), yok diye cevaplayanların sayısı 119 kişi ile (% 18.8), ailedeki çocuk sayısı sorusuna verilen cevaplara bakıldığında ise 1 çocuk diye

cevaplayanların 7 kişi (% 1.1), 2 çocuk diye cevaplayanların 11 kişi ile (% 1.7) olduğu, 3 çocuk diye cevaplayanların 55 kişi (% 8.7), 4 ve üstü çocuk diye cevaplayanların 560 kişi ile (% 88.5) olduğu, baba eğitim durumu sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında ilköğretim şeklinde cevaplayanların 425 kişi (% 67.1), lise şeklinde cevaplayanların 103 kişi ile (% 16.3), üniversite şeklinde cevaplayanların 25 kişi (%3.9.), eğitim durumu yok şeklinde cevaplayanların 80 kişi (% 12.6.), anne eğitim durumu sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında ilköğretim şeklinde cevaplayanların 325 kişi (% 51.3), lise şeklinde cevaplayanların 20 kişi ile (% 3.2), üniversite şeklinde cevaplayanların 5 kişi (%0.8), eğitim durumu yok şeklinde cevaplayanların 283 kişi (% 44.7.), ailenin gelir durumu sorusuna verilen cevaplara bakıldığında ise 0-1000 TL arasında gelir düzeyine sahip şeklinde cevaplayanların 171 kişi (% 27.0), 1001-2000 TL arasında gelir düzeyine sahip şeklinde cevaplayanların 131 kişi ile (% 20.7), 2001-3000 TL arasında gelir düzeyine sahip şeklinde cevaplayanların 102 kişi (% 16.1), 3001-4000 TL arasında gelir düzeyine sahip şeklinde cevaplayanların 123 kişi ile (% 19.4) olduğu ve 4001 TL ve üstü gelir düzeyine sahip şeklinde cevaplayanların ise 106 kişi ile (% 16.7) olduğu, görülmektedir.

3.1.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmamızda veri toplama aracı olarak “anket yöntemi” kullanılmıştır. Anket formu üç bölüm ve toplam 31 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik değişkenlerle ilgili 6 ifade yer almaktadır. İkinci bölümde, 18 ifadeden oluşan “Aile Beklenti Ölçeği” kullanılmıştır, üçüncü ve son bölümde ise 7 ifadeden oluşan “Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyet Ölçeği” kullanılmıştır.

3.1.5.1. Aile Beklenti Ölçeği

Ailelerin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ölçmek için Öncü (2007) tarafından geliştirilen aile beklenti ölçek formu kullanılmıştır. Araştırmamızın amacına yönelik kullanılan ölçeğin genel güvenilirlik kat sayısı da $\alpha=0.70$ olarak bulunmuştur. Araştırmamızın amacına yönelik dizayn edilen ölçekte toplam 18 madde bulunmaktadır. Ölçek, 5’li likert tipinde olup olumlu ifadelerin seçenekleri “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Az Katılıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” şeklinde sıralanmış ve 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır.

3.1.5.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Memnuniyeti Ölçeği

Beden eğitimi ve spor dersine yönelik memnuniyet düzeyini ölçmek için Uğraş ve Tural (2021) tarafından geliştirilen benden eğitimi ve spor dersine

yönelik memnuniyet ölçek formu kullanılmıştır. Araştırmamızın amacına yönelik kullanılan ölçeğin formunun alt boyutlarından 7 soruluk Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyet boyutu soruları kullanılmış olup bu boyutun güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.78$ olarak bulunmuştur. Araştırmamızın amacına yönelik kullanılan ölçekte toplam 7 madde bulunmaktadır. Ölçek, 5'li likert tipinde olup olumlu ifadelerin seçenekleri “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Az Katılıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” şeklinde sıralanmış ve 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanmıştır.

3.1.5.3. Verilerin Dağılımlarını Gösteren Çarpıklık Basıklık (Skewness and Kurtosis) Tablosu

Dağılımların normalliğinin test edilmesi amacıyla çarpıklık ve basıklık (Skewness and Kurtosis) testlerine bakılmıştır. Ayrıca Z değerleri aracılığıyla veri setindeki uç değerler tespit edilmiştir. Veri setindeki olası uç değerler belirlendikten sonra yapılması gereken ilk işlem, uç değerlerle nasıl baş edilmesi gerektiğine karar vermektir. Belirlenen uç değerler silinebilir, bu değerlere hiç dokunulmayabilir ya da veri dönüşümleri (transformasyon) uygulanabilir. İlgili literatürde, her üç durumun da denenmesi ve yapıyı en iyi ortaya koyan durumun kabul edilmesi gerektiğini belirten kaynaklar bulunmaktadır (Raykov ve Marcoulides 2008; Zijlstra ve ark. 2007). Uç değerlerin tanımından da anlaşılacağı gibi, ‘uyumsuz’ olan bu veriler, istatistiksel analiz çıktılarında aşırı bir etkiye neden olabilmektedir. Örneğin, uç değerler belirlenmeden gerçekleştirilen bir veri analizi ile karşılaştırıldığında, uç değer içeren analiz, ortalamanın sola ya da sağa çarpılmasına, korelasyonların daha düşük ya da yüksek olmasına ve regresyon katsayılarının yanlı hale gelmesine neden olabilir. Bu nedenle, bazı etkili gözlemler tanımlanmalı ve veri analizindeki rollerine karar verilmelidir (Zijlstra ve ark. 2007). Osborne ve Amy (2004)’e göre uç değerlerin, hata varyansını artırıcı etkileri vardır ve istatistiksel testin gücünü azaltırlar. İkinci olarak uç değerler, eğer puanlar seçkisiz dağılmışsa, normalliği etkilerler.

Bir başka deyişle uç değerler, çok değişkenli analizlerde küresellik ve çok değişkenli normallik varsayımlarına zarar vererek, I. tip ve II. tip hata yapma olasılığını değiştirirler. Üçüncü olarak, manidar bir pay elde ederek evren kestirimine etki eder ya da yanlılığa neden olabilirler. Osborne ve Amy (2004)’nin yaptıkları bu araştırmada evren bir araştırmacının uygun bir evrenden aldığı örnekleme yapılan gerçek bir çalışmada, 1988 yılında ulusal eğitim boylamsal çalışmasına katılan 23.396 denektir. Yapılan araştırmanın amacı gereği, bu örneklem iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada, “normal” ifade puanları Z değeri -3 ile +3 arasında değişen puanlar, “uç

değerler” ise Z değeri -3 ile +3 aralığı dışında olan puanlar. Shao’ya (2002) göre çalışmada kullanılacak verilerin normal dağılım göstermesi, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlıdır. Bununla birlikte ± 1 arasında bulunan basıklık değeri çoğu psikometrik ölçümler için mükemmel olarak kabul edilir, ancak belirli bir uygulamaya bağlı olarak ± 2 aralığında bulunan bir değer de kabul edilebilir değerdir (George ve Mallery 2010). Tablo 2’de çarpıklık ve basıklık tablosu incelendiğinde verilere ilişkin değerlerin ± 2 aralığında olduğu bu da verilerin normal dağıldığını göstermektedir.

Tablo 3.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Memnuniyeti Ölçeği Verilerine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık (Skewness and Kurtosis) Tablosu

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Memnuniyeti Ölçeğine İlişkin İfadeler	\bar{x}	S.s	Skewness	Kurtosis
T1	2.96	1.532	.011	-1.507
T2	2.98	1.372	-.073	-1.292
T3	2.80	1.414	.100	-1.312
T4	2.52	1.429	.389	-1.252
T5	2.28	1.370	.662	-.912
T6	1.81	1.244	1.423	.737
T7	3.12	1.464	-.208	-1.372

Tablo 3.3. Aile Beklenti Ölçeği Verilerine İlişkin Çarpıklık ve Basıklık (Skewness and Kurtosis) Tablosu

Aile Beklenti Ölçeğine İlişkin İfadeler	\bar{x}	S.s	Skewness	Kurtosis
A1	3.97	1.258	-1.150	.272
A2	3.01	1.640	-.074	-1.659
A3	4.03	1.402	-1.244	.045
A4	3.63	1.553	-.686	-1.125
A5	4.04	1.355	-1.247	.149
A6	3.25	1.461	-.337	-1.263
A7	3.57	1.474	-.548	-1.142
A8	2.73	1.453	.205	-1.322
A9	2.65	1.394	.371	-1.130
A10	3.57	1.391	-.584	-.908
A11	2.04	1.282	1.073	.006
A12	2.67	1.568	.342	-1.447
A13	2.23	1.497	.839	-.839
A14	2.70	1.561	.280	-1.452
A15	3.58	1.410	-.621	-.949
A16	3.65	1.281	-.692	-.524
A17	4.16	1.174	-1.513	1.394
A18	3.12	1.515	-.152	-1.399

3.1.6. İstatistiksel Analizler

Beden eğitimi ve spor dersi memnuniyeti ve aile beklenti ölçekleri aracılığıyla toplanan veriler istatistiksel paket programı SPSS.22 programı aracılığıyla analiz edilip sonuçlar yorumlanmıştır. Ölçeklerin güvenilirlik analizleri Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanarak yapılmıştır. Demografik bilgiler ve diğer grup sorulara ait fikir edinilmesini sağlamak amacıyla aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde dağılımları içeren tanımlayıcı istatistikler sunulmuştur. Ailelerin beden eğitimi ve spor dersi memnuniyeti ve aile beklentisi düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla korelasyon (Pearson) testi uygulanmıştır. Beden

eğitimi ve spor dersi memnuniyeti ve aile beklentisi düzeylerinin bazı demografik değişkenlerle ilişkisini tespit etmek amacıyla ilk etapta çarpıklık ve basıklık (Skewness and Kurtosis) testlerine bakılmış olup test sonucuna göre normal dağılım gösteren verilerin analizinde Bağımsız Örneklem T (Independent Sample T) ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova), normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde ise bağımsız ikili grupların karşılaştırılmasında Man Whitney-U testi ile bağımsız çoklu grupların karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır. Değişkenler arasında farklılık bulunması durumunda ise bu farklılığın hangi grup veya gruplardan kaynaklandığını belirleyebilmek üzere ise Post-Hoc testlerinden homojenlik sonuçlarına göre Tukey HSD ve Tamhane testleri ile nonparametrik analiz yapılan veriler için Man Whitney-U testleri kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkileri bütüncül biçimde sınamak için regresyon analizinden faydalanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

BÖLÜM 4

4. Bulgular

Bu bölüm çalışmanın istatistiksel sonuçlarının açıklanacağı bölümdür. Araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerine göre yapılmış istatistiksel analizlere yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitime yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin ulaşım imkânı var mı sorusuna verdikleri cevaplara göre karşılaştırılması

	Ulaşım imkânı (Taşımali) var mı?	N	\bar{x}	S.s	t	p
Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti	Evet	266	2.60	.921	-.983	.326
	Hayır	367	2.67	.927		
Aile Tutumu	Evet	266	3.21	.509	-1.853	.064
	Hayır	367	3.29	.514		
Toplam		633				

$$p > 0.05$$

Tablo 4.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların ulaşım imkânı var mı sorusuna verdikleri cevaplara göre tesis ve spor malzemesi memnuniyeti ile ailenin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4.2. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin öğretmen yönlendirmesi veya bilgilendirmesi var mı sorusuna verdikleri cevaplara göre karşılaştırılması

	Öğretmen yönlendirmesi veya bilgilendirmesi var mı?	N	\bar{x}	S.s	t	p
Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti	Var	514	2.66	.938	1.053	.293
	Yok	119	2.56	.860		
Aile Tutumu	Var	514	3.26	.504	-.085	.932
	Yok	119	3.26	.551		
Toplam		633				

$$p > 0.05$$

Tablo 4.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların öğretmen yönlendirmesi ve bilgilendirmesi var mı sorusuna verdikleri cevaplara göre tesis ve spor malzemesi memnuniyeti ile ailenin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4.3. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin ailedeki çocuk sayısı sorusuna verdikleri cevaplara göre karşılaştırılması

	Ailedeki çocuk sayısı	N	\bar{x}	S.s	sd	χ^2	p
Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti	1	7	2.48	.486	3	1.354	.716
	2	11	2.29	.843			
	3	55	2.67	.928			
	4 ve üstü	560	2.64	.930			
Aile Tutumu	1	7	3.60	.534	3	5.680	.128
	2	11	3.37	.580			
	3	55	3.30	.488			
	4 ve üstü	560	3.25	.513			
Toplam		633					

$$p > 0.05$$

Tablo 4.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların ailedeki çocuk sayısı sorusuna verdikleri cevaplara göre tesis ve spor malzemesi memnuniyeti ile ailenin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.4. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin baba eğitim durumu sorusuna verdikleri cevaplara göre karşılaştırılması

	Baba Eğitim Durumu	N	\bar{x}	S.s	Sd	χ^2	p
Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti	İlk Öğretim	425	2.65	.945	3	14.093	.003**
	Lise	103	2.59	.830			
	Üniversite	25	3.26	.899			
	Eğitim Durumu Yok	80	2.43	.857			
Aile Tutumu	İlk Öğretim	425	3.25	.510	3	4.894	.180
	Lise	103	3.28	.455			
	Üniversite	25	3.46	.439			
	Eğitim Durumu Yok	80	3.18	.604			
Toplam		633					

$p<0.05^{**}$

Tablo 4.4. incelendiğinde araştırmaya katılanların baba eğitim durumu sorusuna verdikleri cevaplara göre tesis ve spor malzemesi memnuniyeti puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunurken ($p=.003$), ailenin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Man Whitney-U testi sonuçlarına bakıldığında üniversite düzeyinde eğitim durumuna sahip kişilerle herhangi bir eğitim düzeyine sahip olmayan kişiler arasında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.5. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin anne eğitim durumu sorusuna verdikleri cevaplara göre karşılaştırılması

	Anne Eğitim Durumu	N	\bar{x}	S.s	Sd	χ^2	p
Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti	İlk Öğretim	325	2.70	.970	3	3.174	.366
	Lise	20	2.74	.849			
	Üniversite	5	2.68	1.027			
	Eğitim Durumu Yok	283	2.56	.870			
Aile Tutumu	İlk Öğretim	325	3.27	.504	3	.805	.848
	Lise	20	3.31	.345			
	Üniversite	5	3.11	.750			
	Eğitim Durumu Yok	283	3.24	.530			
Toplam		633					

$p > 0.05$

Tablo 4.5. incelendiğinde araştırmaya katılanların anne eğitim durumu sorusuna verdikleri cevaplara göre tesis ve spor malzemesi memnuniyeti ile ailenin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4.6. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin ailenin gelir durumu sorusuna verdikleri cevaplara göre karşılaştırılması

	Aile Gelir Durumu	N	\bar{x}	S.s	Sd	F	p
Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti	0-1000	171	2.51	.910	4	1.624	.166
	1001-2000	131	2.77	.989			
	2001-3000	102	2.66	.944			
	3001-4000	123	2.68	.796			
	4001 ve üstü	106	2.61	.971			
Aile Tutumu	0-1000	171	3.30	.549	4	2.057	.085
	1001-2000	131	3.23	.619			
	2001-3000	102	3.18	.478			
	3001-4000	123	3.21	.372			
	4001 ve üstü	106	3.35	.468			
Toplam		633					

$p > 0.05$

Tablo 4.6. incelendiğinde araştırmaya katılanların ailenin gelir durumu sorusuna verdikleri cevaplara göre tesis ve spor malzemesi memnuniyeti ile ailenin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 4.7. Araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ve tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeyleri arasındaki ilişkiyi yansıtan korelasyon analizi

		Aile Tutumu	Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti
Aile Tutumu	r	1	.239
	p	-	.000***
	n	633	-

$p < 0.001$ ***

Tablo 4.7. incelendiğinde araştırmaya katılan ailelerin spor tesislerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumu ile tesis ve spor malzemesi memnuniyet

düzeyleri ($r=.239$) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p<0.001$).

Tablo 4.8. Araştırmaya katılan ailelerin spor tesislerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyet düzeyleri arasındaki etkiyi yansıtan regresyon analizi

		Değişkenler	Beta (ß)	S. Hata	<i>t</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	R²
Bağımsız Değişken	Tesis ve Spor Malzemesi Memnuniyeti							
Bağımlı Değişken	Aile Tutumu	TSMMS»AT	.133	,021	6.191	38.225	.000***	.05

$p<0.001$ ***

Tablo 4.8. incelendiğinde araştırmaya katılan ailelerin spora ve beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin birbirlerine etkisini tespit etmek için yapılan regresyon analizi sonuçlarına bakıldığında, ailelerin tesis ve spor malzemesine yönelik memnuniyet düzeyleri spora ve beden eğitimine yönelik tutumlarını düşük ancak olumlu düzeyde etkilediği ($R^2=.05$) tespit edilmiştir ($p<0.001$).

5. Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde çalışma ile ilgili bulgular değerlendirilecek ve literatür taranıp daha önceden yapılmış olan çalışmalar ile arasında benzerlik olup olmadığı ortaya konulacaktır.

Araştırmamız kapsamındaki değişkenlerden katılımcıların ulaşım imkânına sahip olma durumlarına göre spora ve beden eğitime yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda ailelerin hem beden eğitimi ve spora yönelik tutumları hem de tesis ve spor malzemesinden memnuniyet düzeyleri üzerinde ulaşım imkânının önemli bir belirleyici olmadığı görülmüştür. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde araştırmaya katılan ailelerin büyük bir bölümünün spor tesis ve alanlarına ulaşım imkânlarının benzerlik göstermesinin olduğu düşünülebilir.

Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde beden eğitimi ve spora yönelik tutumu etkileyen unsurların sıklıkla incelendiği görülmektedir (Şentürk 2019; De Stefani ve ark. 2015; Gu ve ark. 2022; Başkan ve Başkan 2022). Buna karşılık ailelerin ulaşım imkânına sahip olma durumlarına göre beden eğitimi ve spora yönelik tutumları ile spor tesis ve malzemelerinden memnun olma düzeylerinin ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu göze çarpmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalarda genellikle ulaşım imkânlarının serbest zaman tercihleri ve spor etkinliklerine katılım üzerinde belirleyici olduğu ifade edilmektedir (Hekim 2022; Tekin ve ark. 2020; Aydın 2021; Kahraman ve ark. 2017). Bu kapsamda yapılan bu çalışmada ulaşım imkânı değişkenine göre beden eğitimi ve spora yönelik tutum ile spor tesis ve malzemelerinden memnun olma durumunun anlamlı farklılık göstermediği

bulunmuş olsa da insanların spor alanlarına kolay ulaşabilmelerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumu olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Araştırmamız kapsamındaki değişkenlerden katılımcıların öğretmen yönlendirmesine sahip olma durumlarına göre spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda ailelerin hem beden eğitimi ve spora yönelik tutumları hem de tesis ve spor malzemesinden memnuniyet düzeyleri üzerinde öğretmen bilgilendirmesinin önemli bir belirleyici olmadığı görülmüştür. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde araştırmaya katılan bireylerin büyük bir bölümünün öğretmen yönlendirmesi ile spora ve spor tesislerine yönlendirilmesinin yattığı düşünülebilir.

Literatür incelendiğinde yapılan araştırmaların öğretmen yönlendirmesinin bireyin spora başlama ve spora yönelmesi üzerinde belirleyici olduğu ifade edilmektedir (Şimşek ve Gökdemir 2006; Akandere ve ark. 2009; Kotan 2007). Buna karşılık yapılan literatür taraması sonunda ailelerin spora yönelik tutumları ile spor tesis ve malzemesinden memnun olma durumlarının öğretmen yönlendirmesi değişkenine göre ele alındığı çalışmalara rastlanmamıştır.

Araştırmamız kapsamındaki değişkenlerden katılımcıların ailelerindeki çocuk sayılarına göre spora ve beden eğitime yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği sonucu bulunmuştur. Bu kapsamda ailelerin hem beden eğitimi ve spora yönelik tutumları hem de tesis ve spor malzemesinden memnuniyet düzeyleri üzerinde çocuk sayısı değişkeninin önemli bir belirleyici olmadığı görülmüştür.

Bu alanda yapılan bazı araştırma bulgularının çalışmada ulaşılan sonuçlar ile paralellik göstermediği gözle çarpılmaktadır. Gökdağ (2018) tarafından yetişkin bireyler üzerinde gerçekleştirilen çalışmada çocuk sayısı değişkenine göre katılımcıların beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu konuda yapılan diğer bir çalışmada serbest zamanları değerlendirme sürecinde spora yönelik tutumu etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmış, ilgili çalışmada katılımcıların serbest zamanları değerlendirme sürecinde spora yönelik tutumlarının çocuk sayısı değişkenine göre farklılaştığı rapor edilmiştir (Karahasan ve Müftüler 2023: 94). Araştırma sonuçları arasında benzerlik bulunmamasının temel nedeni olarak araştırmaların farklı sosyo-kültürel çevrelerde yaşayan bireyler üzerinde yürütülmesi gösterilebilir.

Araştırmamız bir diğer değişkenlerinden baba eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların tesis ve spor malzemesi memnuniyet düzeylerinin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildiği zaman, baba eğitim düzeyi yüksek olan katılımcılarda tesis ve spor malzemesinden memnun olma düzeyinin de yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde baba eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin hem spora olan ilgilerinin hem de spor tesislerinden yararlanma düzeylerinin daha yüksek olmasının yattığı düşünülebilir. Buna karşılık araştırmaya katılan bireylerin spor ve beden eğitimine yönelik genel tutum düzeylerinin baba eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelendiğinde bu kapsamda yapılan çalışmaların genellikle öğrenciler üzerinde yürütüldüğü görülmekte olup, yapılan çalışmalarda baba eğitim düzeyinin spora yönelme ve spora yönelik tutum üzerinde belirleyici olduğu bulunmuştur (Kır 2012; Aydoğan ve ark. 2016). Buna karşılık aileler üzerinde bu alanda yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamında incelenen anne eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda ailelerin hem beden eğitimi ve spora yönelik tutumları hem de tesis ve spor malzemesinden memnuniyet düzeyleri üzerinde anne eğitim durumu değişkeninin önemli bir belirleyici olmadığı görülmüştür. Farklı yaş gruplarında yer alan bireyler üzerinde yapılan bazı çalışmalarda beden eğitim ve spora yönelik tutumun anne eğitim durumuna göre farklılaştığı (Kır 2012; Girgin-Holoğlu 2006), bazı çalışmalarda ise beden eğitimi ve spora yönelik tutumun anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı rapor edilmiştir (Atik ve Güçlüöver 2020; Kural ve ark. 2022; Duman ve ark. 2020). Yıldız ve Özbek (2018) tarafından yapılan çalışmada demografik unsurlara göre öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. İlgili çalışmada bazı demografik unsurların velilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkilediği, buna karşılık velilerin eğitim düzeylerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum üzerinde belirleyici olmadığı bulunmuştur.

Araştırmaya katılanların gelir düzeyi değişkenine göre spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeylerinin gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu kapsamda ailelerin hem beden eğitimi ve spora yönelik tutumları hem de tesis ve spor malzemesinden memnuniyet düzeyleri üzerinde

gelir durumu değişkeninin önemli bir belirleyici olmadığı görülmüştür. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde katılımcıların büyük bir bölümünün benzer sosyo-ekonomik statüye sahip olmasının yattığı düşünülebilir. Buna karşılık farklı gelir düzeylerine sahip yetişkin bireyler üzerinde yapılan bazı araştırma sonuçları spora yönelik tutum üzerinde gelir düzeyinin önemli bir belirleyici olduğu ifade edilmektedir. Karahasan ve Müftüler (2023) tarafından yapılan çalışmada gelir düzeyinin spora yönelik tutum üzerinde belirleyici olduğu bulunmuş, söz konusu çalışmada gelir düzeyi arttıkça yetişkin bireylerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının da yükseldiği görülmüştür.

Araştırmaya katılan bireylerin spora ve beden eğitimine yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesi memnuniyeti düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde değişkenler arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak pozitif yönlü ve anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu kapsamda beden eğitimi ve spora yönelik tutum düzeyi olumlu anlamda yükseldikçe ailelerin spor tesis ve malzemelerinden memnuniyet düzeylerinin yükseldiği tespit edilmiştir. Araştırmada regresyon analizi sonuçlarına göre de beden eğitimi ve spora yönelik tutumun tesis ve spor malzemelerine yönelik memnuniyeti pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçların ortaya çıkmasının temelinde beden eğitimi ve spora yönelik tutumu yüksek olan bireylerin tesis ve malzemeleri aktif olarak kullanmalarının yattığı düşünülebilir.

Literatür incelendiğinde yapılan çalışmalarda da spor tesis ve malzemelerini aktif olarak kullanan ve düzenli olarak spor yapan bireylerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirtilmektedir (Hasdemir ve Hazar 2021; Yücekaya 2020; Turhan ve ark. 2021).

6. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, araştırmaya katılan ailelerin tesis ve spor malzemelerine yönelik memnuniyet düzeylerinin ulaşım imkânına, öğretmen yönlendirmesi ve bilgilendirmesine, ailedeki çocuk sayısına, anne eğitim durumuna ve gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık göstermediği, buna karşılık tesis ve spor malzemesine yönelik memnuniyet düzeyinin baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı tespit edilmiştir. Katılımcıların spor ve beden eğitime yönelik tutumlarının ise herhangi bir demografik değişkene göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bunun yanında ailelerin spora ve beden eğitime yönelik tutumları ile tesis ve spor malzemesine yönelik memnuniyet düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma sonucunda araştırmayla ilgili ve daha sonra yapılabilecek çalışmalara yön vermek amacıyla aşağıda belirtilen öneriler getirilmiştir;

- Çalışmanın daha geniş örneklem grubu ile tüm illere yapıp karşılaştırmalar yapılması,
- Çalışmanın ortaöğretim gruplarına da yapılarak ilköğretim ile karşılaştırmalar yapılması,
- Kırsal kesimdeki spor tesisleri ile ilgili çalışmaların az olmasından dolayı bu alandaki çalışmaların genişletilerek farklı örneklem gruplarına uygulanarak literatüre kazandırılması,
- Bu çalışmanın tesisleşmenin fazla olduğu yerleşim yerlerinde de yapıp aile tutumu ve aile eğitim durumu ile ilgili karşılaştırmalar yapılması,
- Çalışmanın büyükşehirlerde yapıp kırsal kesim ile karşılaştırmalar yapılması,

7. Kaynaklar

- Açak M.** (2016). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı*. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 352.
- Akandere M, Baştuğ G ve Akdoğan Z.** (2009). Erkek maratoncularda sosyal çevre ve ekonomik durumun spora yönelmeye etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 459-466.
- Akkoyunlu Y.** (1996). Beden eğitimi ve spor. *Paü. Eğitim Fak. Dergisi*, 81.
- Alpaslan AH.** (2012). Ergen ruh sağlığı ve spor. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 13,181-185.
- Altındaş ME.** (2009). *Türkiye’de Açılan Spor Liselerinin Amaç Hedef ve Beklentilerinin Araştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Arabacı R ve Çankaya C.** (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeylerinin araştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 1-15.
- Arslan C, Güllü M ve Tural V.** (2011). Spor yapan ve yapmayan ilköğretim öğrencilerinin depresyon durumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 120-132.
- Atik G ve Güçlüöver A.** (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Kırıkkale ili örneği. *Opus International Journal of Society Researches*, 15 (23), 1959-1975.
- Avcı, P., ve Bayraktar, A.** (2023). Revolutionizing Sport-How Technology is Changing the Sports Industry?. The Use of Developing Technology in Sports, 1.
- Aydın İ.** (2021). Serbest zaman engelleri ile serbest zaman kolaylaştırıcılarını etkileyen faktörlerin çoklu göstergeler çoklu nedenler (ÇGÇN) modeliyle incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (5), 1441-1454.

- Aydoğan H, Bardakçı S, Arslan E, Civelek H ve İşyar Z.** (2017). İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliliklerinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **11** (2), 100-119.
- Başkan AH.** (2022). Z kuşağında yer alan öğrencilerin spora yönelik tutumları ve buna etki eden faktörler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, **9** (4), 365-386.
- Çebi M, Yamak B ve Öztürk M.** (2016). 11-14 yaş çağındaki çocukların spor yapma alışkanlığının duygu kontrolü üzerine etkilerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **5** (2), 468-482.
- Çelik G, Tahiroğlu A ve Avcı A.** (2008). Ergenlik döneminde beynin yapısal ve nörokimyasal değişimi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, **11**, 42-47.
- Çelik Z ve Pulur A.** (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Van/Ÿy. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 115-121.
- Çimen PN.** (2018). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, **1** (1), 1-13.
- Çoban B ve Ünveren A.** (2007). *Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi*. Ed. O Zirek, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 208.
- De Stefani E, De Marco D and Gentilucci M.** (2015). Factors affecting athletes' motor behavior after the observation of scenes of cooperation and competition in competitive sport, the effect of sport attitude. *Frontiers in Psychology*, **6**, 1648.
- Demirhan G.** (2010). Beden eğitimi ve sağlık, yeni bir küresel görüş birliği. *Spor Bilimleri Dergisi*, **21** (3), 122-128.
- Dever A.** (2010). *Spor Sosyolojisi*. Başlık Yayınları, İstanbul, 287.
- Duman S, Karagün E ve Selvi S.** (2020). Anadolu ve spor lisesi öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **10**, 89-103.
- Elmacıoğlu T.** (1998). *Başarıda Aile Faktörü*. Hayat Yayınları, İstanbul, 160.
- Ergen E.** (2004). Çocukluk ve ergenlik döneminde spor yaralanmalarının nedenleri, epidemiyolojisi, risk faktörleri. *Acta Orthop Traumatol Turc*, **38** (1), 27- 31.
- Esen SA.** (2010). *İlköğretim Okullarında Okuyan ve Voleybol Sporcusu Olmayı Seçen Öğrencilerin Bu Seçimlerindeki Nedenler ve Okul, Aile, Toplum Faktörlerinin Etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Girgin, Hologlu O.** (2006). *İlköğretim İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları*. Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

- Gökdağ M.** (2018). *Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin Araştırılması (Bartın Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Gökşen C.** (2014). Oyunların çocukların gelişimine katkıları ve Gaziantep çocuk oyunları. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 52, 229-259.
- Gu P, Liang Z, Zhang H and Zhang D.** (2022). Effects of attitudes towards exercise behaviour, use of sports apps and COVID-19 on intentions to exercise. *Journal of Personalized Medicine*, 12 (9), 1434.
- Güllü M.** (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Harmandar İH.** (2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 244.
- Hasdemir M ve Hazar Z.** (2021). Ortaokul öğrencilerinin temel demokratik değerlere karşı tutumları ile beden eğitimi dersindeki sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(3), 33-50.
- Hekim Ö.** (2022). *Üniversite Öğrencilerinin Doğa Temelli Sportif Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenlerinin ve Serbest Zaman Engellerinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Heper E.** (2012). *Spor Bilimleri ile İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi*. Ed. O Ertan. 1. Baskı, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2-30.
- İnceoğlu M.** (2010). *Tutum Algı İletişim*. 5. Baskı, Beykent Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 248.
- Kahraman G, Çolak E, Bayazıt B ve Yılmaz O.** (2017). Lise öğrencilerinin regreasyonel faaliyetlere katılmalarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 28-40.
- Kangalgil M, Hünük D ve Demirhan G.** (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 2, 48-57.
- Karahasan İ ve Müftüler M.** (2023). Rekreatyonel egzersizlere katılan çocukların egzersiz motivasyonu ile ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sportive*, 6 (2), 84-100.
- Kaya ve Sarıdede Ş.** (2018). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Keskin V.** (2006). *Çocuklarını Spora Yönlendiren Anne ve Babaların Beklentileri*. Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Kılıç D.** (2019). *Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kır R.** (2012). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum ve Davranışları (Kırıkkale İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Korkut O, Demirbaş Çelik N ve Doğan T.** (2018). Yaş, cinsiyet ve yaşam doyumlarına göre ortaöğretim öğrencilerinde iyilik hali. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 379-397.
- Koruç Z ve Bayar P.** (2004). Egzersizin depresyon tedavisindeki yeri ve etkileri. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (1), 49-64-90.
- Kotan Ç.** (2007). *İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi (Sakarya İl Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Krejcie Rv and Morgan Dw.** (1970). Determining sample size for research activities. *Educational And Psychological Measurement*, 30: 607-610.
- Kural S, Dilek AN ve Kural V.** (2022). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile sportmenlik davranışları sergileme düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 1-16.
- Küçük V ve Koç H.** (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Osborne Jw and Amy O.** (2004). The power of outliers (And Why Researchers Should Always Check For Them). *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 9 (6).
- Ramazanoglu F, Karahüseynoğlu MF, Demirel ET, Ramazanoglu MO ve Altungül O.** (2005). Sporun toplumsal boyutlarının değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 153-157.
- Raykov Tand Marcoulides GA.** (2008). An introduction to applied multivariate analysis (First Edition), Ny, Taylor & Francis Group.
- Salar B, Hekim M ve Tokgöz M.** (2012). 15-18 yaş grubu takım ve ferdi spor yapan bireylerin duygusal durumlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 4 (6), 123-135.
- Sarıkaya, M., Avcı, P., Satılmış, N., Kılınçarslan, G., Bayraktar, I., ve Bayraktar, A.** (2023) The Effect of Digital Gaming Duration on Musculoskeletal System Symptoms: A Systematic Study. *International Journal of Disabilities Sports and Health Sciences*, 6(3), 564-573.
- Sentürk HE.** (2019). The factors affecting faculty of sport sciences students' attitudes towards sports. *Universal Journal of Educational Research*, 7(1), 272-277.

- Shao AT. (2002). Marketing research: an aid to decision making, cincinnati, ohio: *South-Western/Thomson Learning*,
- Sönmez T ve Sunay H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 162.
- Şimşek D ve Gökdemir K. (2006). Ortaöğretimde atletizm yapan sporcu öğrencilerin atletizm branşına yönelme nedenleri ve beklentileri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (3), 83-90.
- Taylor SE, Peplav LA and Sears DO. (2023). Social psychology. (Eleventh Edition). *New Jerjey: Pearson Education İnternational*,
- Tekgül N, Karademirci E ve Öngel K. (2012). Ergenlik dönemi, fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *Turkish Family Physician Dergisi*, 3 (4), 15-19.
- Tekin N, Parlar FM ve Ercan Ö. (2020). Emekli bireylerin bir serbest zaman etkinliği olarak fiziksel aktivitelere dair görüşleri. Türkiye'nin en yaşlı ve mutlu ili Sinop örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 50-58.
- Turhan FH, İnce U, Aydoğmus M ve Yalçın İ. (2021). Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumları. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 19-32.
- Türkmen M ve Varol R. (2017). İmam hatip ortaokullarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının araştırılması. (Bartın İl Örneği), *Electronic Turkish Studies*, 12 (25).
- Uluışık V. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2 (3), 45-53.
- Ural A ve Kılıç İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve Spss İle Veri Analizi, Spss 10.0 12.0 For Windows*. Detay Yayıncılık, Ankara, 320.
- Ünlü H ve Aydos L. (2007). Öğretmen görüşlerine göre beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin ve öğrencilerin tercih ettikleri öğretim yöntemleri. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 71-81-93.
- Yalçın U ve Balcı V. (2013). 7-14 yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (1), 27-33.
- Yaldız AS ve Özbek O. (2018). İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (1), 75-82.
- Yetim AA. (2005). *Sosyoloji ve Spor*. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 352.

- Yıldız GH.** (2006). *Ortaöğretim Kurumları Spor Alanlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Başlama ve Bu Alanı Seçme Nedenleri ile Beklentileri (Ankara İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yücekaya MA.** (2020). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Turmanış Dergisi*, 3 (1), 27-37.
- Yürük Bal E.** (2015). *Spor Yapmanın Ergenlerin Benlik Saygısı ve Öz Yeterliliklerine Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Zengin S, Hekim M ve Hekim H.** (2016). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet ve öğrenim kademesi değişkenine göre incelenmesi. *Journal Of Human Sciences*, 13 (2), 3243-3248.
- Zijlstra WP, Ark LA and Sijstma K.** (2007). Outlier detection in test and question- naire data. *Multivariate Behavioral Research*. 42(3): 531-555.
- Zorba E.** (2006). *Yaşam Boyu Spor*. 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 354.

8. Ekler

Ek 1. Etik Kurul Raporu

**BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ BİLİMSEL
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARARLARI**

Toplantı Tarihi: 15/03/2022
Toplantı Sayısı: 22/6

Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Prof.Dr. Enis KARABULUT başkanlığında 15.03.2022 tarihinde Salı günü saat 16.00'da aşağıda imzaları bulunan üyelerin katılımlarıyla toplanarak, gündemdeki konular görüşülmüş ve aşağıdaki kararlar alınmıştır.

KARAR 04: Spor Bilimleri Fakültesi'nde görevli Dr. Öğr. Üyesi Enes BELTEKİN'in "Köy Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Spor Tesislerine ve Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu çalışmasının etik olarak uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

BAŞKAN	Prof. Dr. Enis KARABULUT	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Bahri PATİR	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Aydın GİRGİN	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Abdurrahman GÜL	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Erdal KAYGUSUZOĞLU	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Hayati YÜKSEL	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Mehmet Nuri AÇIK	İMZA

Köy Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Spor Tesislerine ve Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Abdulmutalip AYIK
Enes BELTEKİN

 ÖZGÜR
YAYINLARI

ISBN 978-975-447-895-2

9 789754 478952